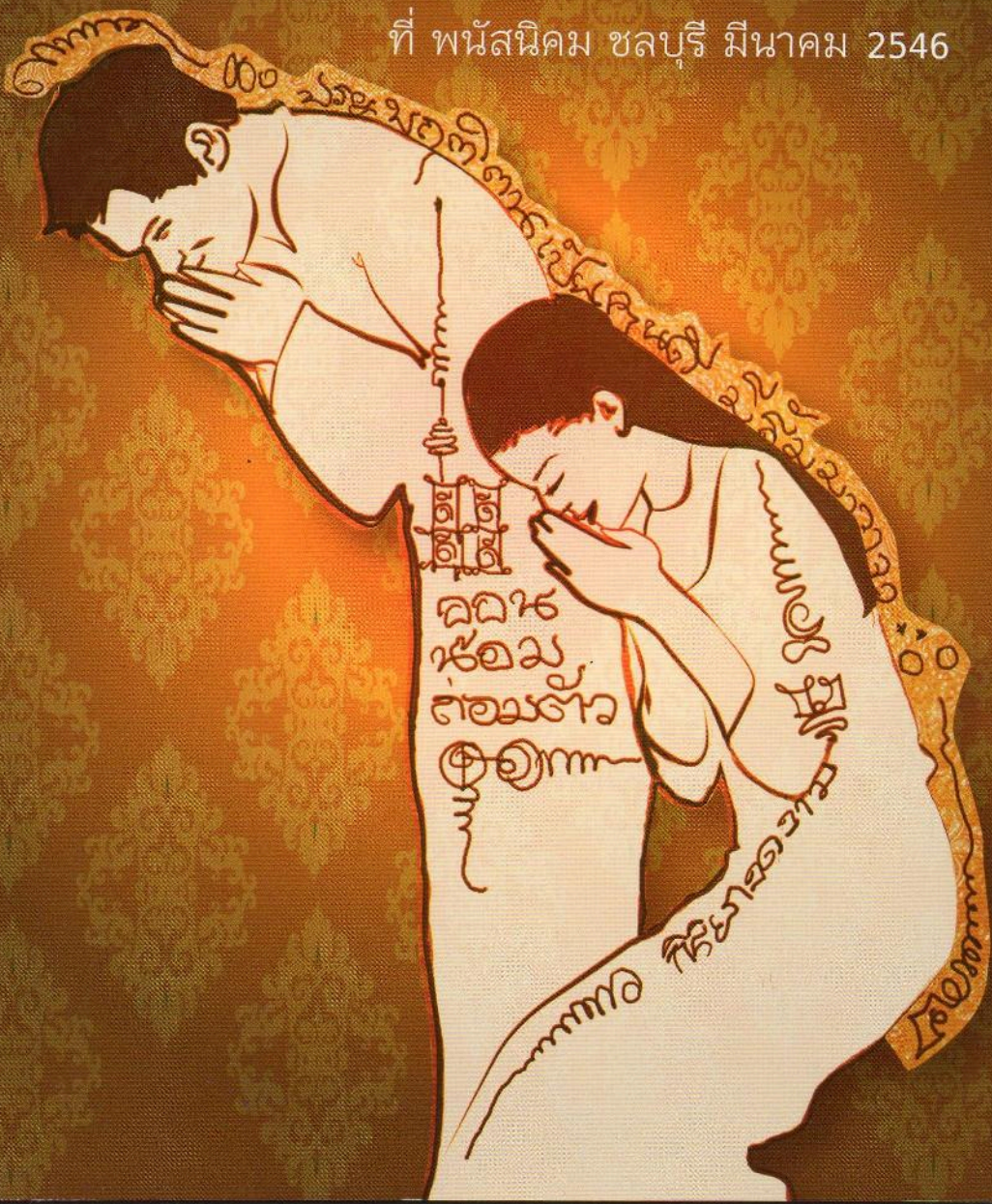
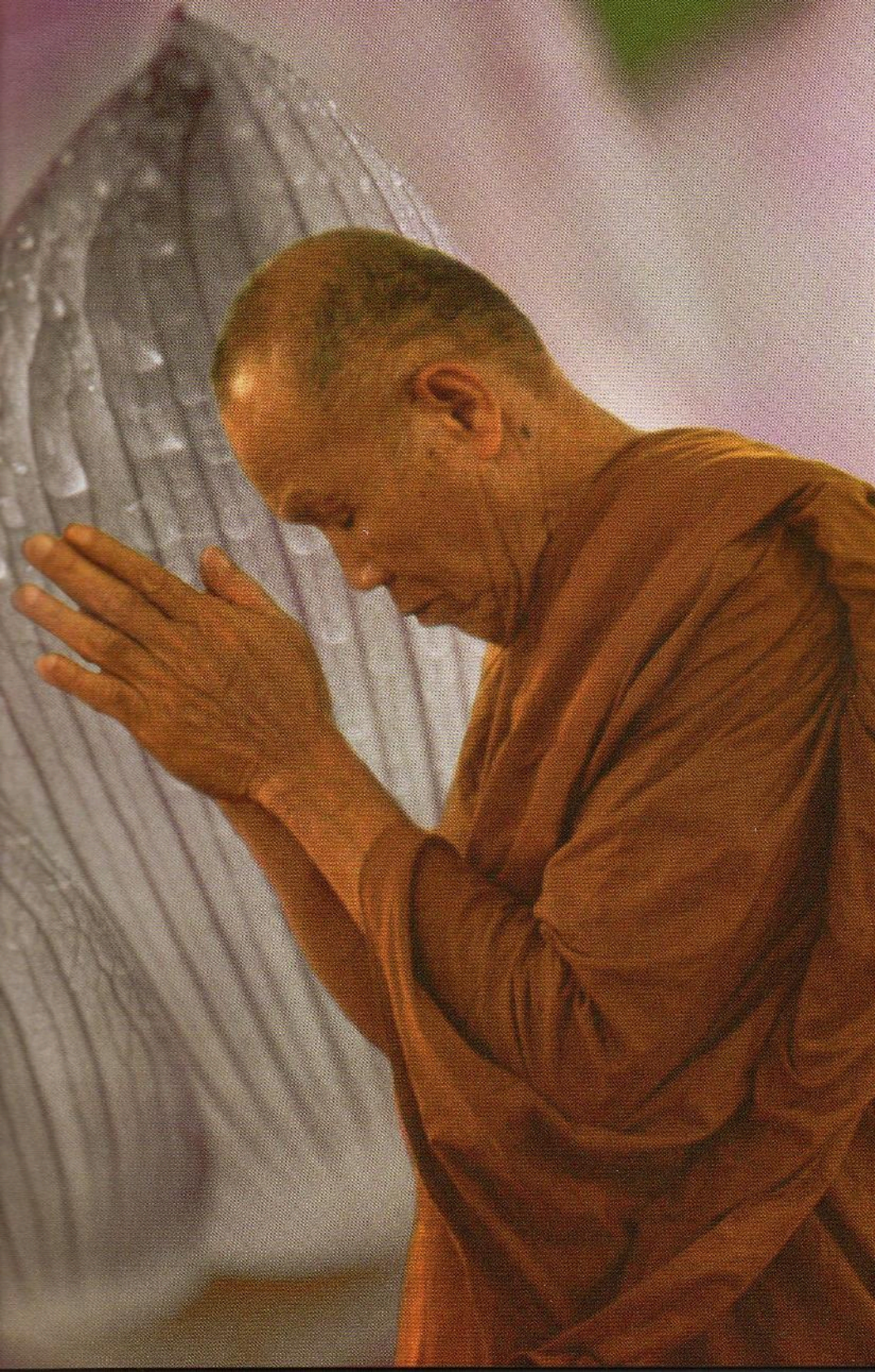

คำถามหาเสน่ห์

ธรรมเทศนา หลวงพ่อทูล ขิปปปัญโญ

ที่ พัทสนิคม ชลบุรี มีนาคม 2546

อัฐิหลวงพ่отูล ขิปโปปถุโณ
ที่แปรสภาพกลายเป็นพระธาตุ
ถ่ายเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2552

ธรรมเทศนา หลวงพ่อทูล ขิปปปัญโญ ที่ พนัสนิคม ชลบุรี ๒๐ มีนาคม ๒๕๔๖

ทุกปีที่หลวงพ่อกลับมาพนัสนิคม เริ่มตั้งแต่ปีไหนไม่รู้ จำไม่ได้ หลายปีแล้ว หลวงพ่อไปหลายแห่ง ไปทั่วทุกภาคของประเทศไทย ตามปกติจะอยู่วัดป่าบ้านค้อนาน 4 เดือน จากนั้นก็ไปตามที่ต่างจังหวัดต่างภาค เพื่ออบรมสั่งสอนธรรมะแก่ประชาชน เหมือนกับว่าขณะนี้หลวงพ่อกำลังทำงานเพื่อศาสนาอย่างหนัก หนักขึ้นทุกที แต่ละปีๆ ครูอาจารย์ผู้หลักผู้ใหญ่ก็หมดไปสิ้นไป หลวงพ่อก็โตขึ้นมาใหญ่ขึ้นมา ทำหน้าที่แทนผู้หลักผู้ใหญ่ต่อไป นี่คือการสอนธรรมะปฏิบัติ อุบายในการสอนการเตือนการบอกกันนั้นมันมีหลายวิธีหลายอุบาย มันขึ้นอยู่กับคนผู้ฟัง ผู้รับจะรับไปได้แค่ไหน ถ้าไปอบรมคนแต่ละกลุ่ม ก็ต้องเลือกก่อนว่า คนกลุ่มนี้สมควรที่จะให้ธรรมะต่ำสูงอย่างไรก็ต้องพิจารณาก่อน

คำสอนพระพุทธเจ้าแบ่งเป็น 2 หมวด

การปฏิบัตินั้นมันมีชั้นหยาบ ชั้นกลาง ชั้นละเอียด คำสอนพระพุทธเจ้าทั้งหมด ส่วนมากเราอ่านตามตำรา เมื่ออ่านไปแล้วก็ไม่เข้าใจว่า ตำราที่อ่านไปนั้น เป็นธรรมะสูงต่ำอย่างไรเราก็ไม่รู้ คำสอนพระพุทธเจ้าทั้งหมดมีแปดหมื่นสี่พันพระธรรมขันธ์ หลวงพ่อกับจะแบ่งเป็นธรรมะ 2 หมวดหมู่

หมวดที่ 1 เป็นหมวดโยคาวจร เป็นคำสอนสำหรับบุคคลที่สร้างบารมีมาแล้วในอดีตสมบุรณ์ บริบูรณ์ พร้อมที่จะลู่วางผ่านพ้นโลกนี้ไปได้

หรือผ่านพ้นจากภพทั้ง 3 นี้ไปได้ ถ้าเป็นอย่างนี้ว่าผู้มีบารมีสมบูรณ์ คือ บารมีพร้อมแล้ว พระองค์เจ้าก็ต้องสอนธรรมะหมวดชั้นโยคาวจร หมายถึง ผู้จะข้ามพ้นไปจากวัฏฏสงสาร พุดง่ายๆ ว่า “ปฏิบัติเพื่อละ” แต่จุดนี้เอาไว้ ก่อน ที่หลังจึงว่ากัน นี่คำสอนของพระพุทธเจ้าหมวดหนึ่ง

หมวดที่ 2 เป็นคำสอนที่บุคคลยังไม่พร้อมด้วยบารมี กำลัง เสริมสร้างบารมีอยู่ ยังไม่พร้อมที่จะเข้าถึงจุดพระอริยเจ้า หรือมรรคผล นิพพานได้ พระองค์ก็ต้องให้เสริมสร้างบารมี พุดง่ายๆ ว่า “ปฏิบัติเพื่อเอา” มันต่างกัน ในระดับสูงเขาว่า ปฏิบัติเพื่อละ เพื่อวาง เพื่อปล่อย อันดับแรกที่เราต้องว่ากันนี้ คือปฏิบัติเพื่อเอา คำว่าเอา คือเอาอะไรบ้าง? หมายถึงว่า เอาคุณงามความดี เอาความถูกต้อง เอาความประพฤติ

เอาบุญกุศลไปเพื่ออะไร? เอาไปเพื่อเป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ของชีวิตในชาติปัจจุบันนี้และชาติหน้า เป็นอุบายสร้างนิสัยให้เป็นไปเพื่อความ สุขความเจริญ เพราะเราเชื่ออยู่ว่า คนเรานั้นต้องเกิด มันต้องตาย ต้องเกิด ต้องตาย ต้องเกิด อยู่เรื่อยๆ ที่นี้การตาย การเกิด ในโลกใบนี้ ต้อง อาศัยบุญกุศลที่เราสร้างไว้มาทั้งหมดนี้แหละ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวก ของชีวิตของตัวเอง

ที่นี้การสร้างบารมี จะมีที่แห่งเดียวเท่านั้นในโลกใบนี้ คือโลกมนุษย์ ความจริงมันมีอยู่แสนโกฏิจักรวาล ในแสนโกฏิจักรวาลนี้ มีจักรวาลหนึ่งที่ สัตว์อยู่ได้นั้นคือจักรวาลของมนุษย์ หมายถึงโลกเราที่อยู่ของมนุษย์ทั่วๆ ไป จักรวาลนี้เป็นจักรวาลที่สัตว์โลกทั้งหลายอยู่ได้ มีพวกสัตว์โลกคือมีธาตุ 4 ชั้น 5 อยู่ได้ คือโลกมนุษย์ที่เท่านั้น คือโลกใบนี้ละ ผู้ที่มาเกิดในโลกใบนี้คือ ผู้มาเสริมสร้างบารมี

ยกตัวอย่างพระพุทธเจ้าของเรา เมื่อพระองค์สร้างบารมีครั้งแรก นึกอยู่ในใจว่าอยากเป็นพระพุทธเจ้า นึกนานเท่าไร? นึกนาน 9 อสงไขย เมื่อคิดอยากเป็นพระพุทธเจ้า เมื่อ 9 อสงไขยแล้ว ก็ออกปากอุทานว่าข้าพเจ้าขอปรารถนาเป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งในโลก การออกปากมาอย่างนี้ ยาวนานถึง 7 อสงไขย พระองค์ก็

สร้างบารมีต่อเนื่องกันมาเรื่อยๆ บางทีก็ไปสวรรค์บ้าง บางทีก็ตกนรกบ้าง บางชาติบางภพ คือคนเรามันผิดได้ถูกได้ จนมาถึงสมัยพระพุทธเจ้าที่บังกรพระพุทธเจ้าของเราได้เกิดเป็นสุเมธดาบส พระพุทธเจ้าที่บังกรจึงพยากรณ์ได้ว่าต่อไปสุเมธดาบสนี้ จะได้เป็นพระพุทธเจ้าองค์หนึ่งกายภาคหน้า นับแต่นี้บัดนี้เป็นต้นไป ยาวนานถึง 4 อสงไขย ใน 4 อสงไขยนี้ จะผ่านพระพุทธเจ้าไป 24 พระองค์ ก่อนที่จะมาเป็นพระพุทธเจ้าองค์นี้ พระองค์เกิดกับโลกใบนี้ยาวนานเท่าไร? นับไม่ถ้วนเลย แผ่นดินในโลกใบนี้ ทุกกระเปียดนี้ว เป็นซากศพของพระพุทธเจ้ามาตลอด ทุกคนที่เกิดมาในโลกใบนี้เหมือนกัน แผ่นดินทุกกระเปียดนี้ว เป็นซากศพของตัวเองที่เกิดตายอยู่ในโลกใบนี้ นี่คือความยาวนานของคนที่เกิดกับโลกใบนี้

ฉะนั้นการสร้างบารมีนี้เป็นสิ่งสำคัญมาก คือบารมีส่วนหนึ่งเป็นบารมีในอุบายข้อปฏิบัติเพื่อจะเข้าสู่โยคาวจร นี่คือสายทางหนึ่ง บารมีอีกสายทางหนึ่ง เป็นบารมีสายทางที่ปฏิบัติหรือทำแล้วเพื่อไปสู่สุคติสวรรค์ นี่

คืออีกสายหนึ่ง อีกสายหนึ่งก็บารมีที่เข้าไปแล้วปฏิบัติแล้วไปสู่พรหมโลก นั้นหมายถึงพวกเขาทำภาวนาทำสมาธิกัน การสร้างบารมีที่จะไปสู่พรหมโลกนั้นเขาทำสมาธิ ฝึกสมาธิ เข้าฌานนั้นเข้าฌานนี้ไปเรื่อยๆ เมื่อตายแล้วก็จิตเข้าสู่พรหมโลกไปอีกยาวนาน เสียเวลาไปมากมหาศาลเลยทีเดียว

การสร้างบารมีไปพักผ่อนบนสวรรค์

บารมีที่สร้างเพื่อจะไปสวรรค์นี้ก็ยาวนานพอสมควรอยู่แล้ว ก็ยังดี ก็ได้ไปพักผ่อน คำว่าเมืองสวรรค์นั้น เป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนอารมณ์ เหมือนที่เรามาทำงานในโลกใบนี้เหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า ทุกข์ยากลำบากมา ยาวนานตั้งแต่วันเกิดจนถึงวันตาย ที่นี้การบำเพ็ญกุศลนี้เพื่ออะไร? เพื่อจะไปพักผ่อน เพื่อไปพักผ่อน หรือไปท่องเที่ยว เมืองสวรรค์เป็นที่พักผ่อน เหมือนเราไปอเมริกา หรือต่างเมืองต่างแดน การไปเราต้องมีทุนใหม่ หมายถึงว่าเราต้องไปเช่าโรงแรมเขา พักชั่วคราวชั่วคราว เมื่อหมดทุนแล้วก็ กลับมาบ้านเมืองไทยหาเงินต่อ เมื่อหาเงินได้แล้วก็ไปต่อ เข้า! หมดเงินอีก กลับมาเมืองไทยอีก หาเงินอีก แล้วก็ไปต่อ วนอยู่อย่างนี้ ไปสวรรค์ เช่นเดียวกัน เราม่าบำเพ็ญบุญ เพื่อไปพักผ่อนบนสวรรค์สักกระยะหนึ่ง มา

พักผ่อนน้อย ไปเล่นสนุกๆ กันระยะหนึ่ง หมดบุญแล้วก็กลับมาเกิดใหม่ มาเกิดใหม่ก็มาสร้างบารมีใหม่ เมื่อสร้างบารมีใหม่ก็บุญบารมีสิ่งที่เราทำนั้น ละ จะพาไปอยู่ที่เดิมอีก คือพักผอนบนสวรรค์ ก็อยู่อย่างนี้ นี่คือคนฉลาด น้อย

แต่หลายคนเมื่อมาเกิดเป็นมนุษย์แล้ว บุญเก่า กุศลเก่าที่สะสม อบรมมาหลายชาติหลายภพ จึงยังให้ตัวเองมีความสุขความเจริญ เมื่อบุญส่งผลให้ความสะดวกแล้ว ชาตินี้เกิดลืมหืมตา ไม่อยากทำกุศลต่อ ถือว่าเรามีทุกอย่างสมบูรณ์พร้อมแล้ว ก็ลืมหืมตาไปเสีย ไม่อยากสร้างบุญกุศลต่อไป นี้เรียกว่า “กินบุญเก่าของตัวเอง” ภพหน้าชาติหน้าเป็นยังไงไม่สนใจ หลงแสงสีเมืองมนุษย์ หลงในกามคุณความอยาก คืออยากตามใจ บางทีอยากไม่ถูกทาง จะไปทำความชั่วกับเพื่อนที่ไม่ดี เขาเรียกว่า อะเสวะนา จะ พาลานั่ง บางทีเกิดมาเจอเพื่อนฝูงที่ไม่เหมาะสม คืออันธพาล พาไปทำความชั่วทางกายวาจา ลืมเรื่องการสร้างบารมีไปแล้ว มาสร้างความชั่วตามความอยากของตนเองกับเพื่อนฝูงไป แล้วก็ติดเป็นนิสัย เมื่อตายไปแล้วลงที่ไหน? ไปเสวยกรรมในอบายภูมิ นรกบ้าง เป็นเปรตบ้าง อสุรกายบ้าง หรือเป็นสัตว์เดรัจฉานบ้าง เป็นต้น ลืมตัวแล้ว แต่ก่อนจะไปสวรรค์ ขึ้นๆ ลงๆ แต่วันนี้มาพบเพื่อนฝูงที่ไม่ดีแล้วก็ลงทางหุบตึกภูมิไปเลย สวรรค์ลืมหืมตาไปเลย นี่คือคนกลุ่มอันธพาล

ในขณะนี้ เรายังไม่ถึงขั้นที่จะไปถึงมรรคผลนิพพานได้ เราต้องพยายามสร้างบารมีตัวนี้เอาไว้ เพื่อจะไปพักผอนสวรรค์แห่งใดแห่งหนึ่ง นี้เราก็ทำทุกวัน ที่ว่าการทำทานก็ดี ไหว้พระสวดมนต์ก็ดี รักษาศีลก็ดี ภาวนาที่ดี เสริมสร้างบารมีอย่างต่อเนื่อง ดังที่พระพุทธเจ้าตรัสไว้ว่า

1. การไม่ทำบาปทั้งปวง
2. การบำเพ็ญกุศลให้ถึงพร้อม
3. พยายามทำใจตัวเองให้มีความผ่องแผ้ว เบิกบานอยู่เสมอๆ

เมื่อแยกพิจารณาดูดีว่าการไม่ทำบาปทั้งปวง นี่มันดีหรือยัง? ยังไม่ดี เพราะความดีเรายังไม่ทำ ไม่ใช่ว่าคนไม่ทำบาปจะดีขึ้นมา เป็นบุญขึ้นมา ไม่ใช่ชนะ ยกตัวอย่างที่ว่า วันนี้เราไม่ทำบาป ไม่ได้ลัทธิทรัพย์ ไม่ได้ฆ่าสัตว์ ไม่ได้ผิดในกาม ไม่ได้พูดเท็จ ไม่กินเหล้าเมายา ทุกประเภท จะเหมาะตัวเองว่าเรามีศีลแล้ว มันไม่ใช่คนมีศีล นั่นคือคนไม่ฆ่าสัตว์เฉยๆ คนไม่ฆ่าสัตว์ คนไม่ลักทรัพย์เฉยๆ แต่ศีลยังไม่เกิดขึ้นช่วงนี้ ดังคำว่า

เจตนะหัง สीलัง วะทามิ ศีลจะเกิดขึ้นโดยเจตนา เราจะมีความตั้งใจดเว้นจากการทำชั่ว พูดชั่ว ทุกประเภท นั่นคือเจตนา คือศีลเกิดขึ้น นี่คือภาคปฏิบัติ

ถามว่า คนไม่กินเหล้า ไม่ผิดศีล 5 นะ เป็นบุญหรือยัง? ...ยังไม่เป็น

ถามว่า เป็นบาปไหม? ...ก็ไม่เป็นเช่นเดียวกัน

บาปก็ไม่เป็น บุญก็ไม่เป็น แล้วจะเป็นอะไร?...เป็นอัปภยากตกรรม คือกลางๆ ไม่ขาดทุน และก็ไม่ต้องงู้อะไร อยู่ตัว เหมือนเงินอยู่กระเป๋าเรา มันมีอยู่ 100 บาทในกระเป๋าเรา ถ้าไม่หายไปไหน ไม่ให้ยืม และไม่ออกดอก ออกผล และก็ไม่ต้องซื้ออะไรกิน เงินเท่าเดิม เงินที่ว่ามันช่วยอะไรไม่ได้เลย เพราะมันเท่าเดิม จะไปซื้ออาหารกินสัก 10 บาท ก็กลัวจะขาดทุน กลัวจะขาด 100 ก็เลยไม่กินอะไร นี่เขาเรียกว่า อยู่ตัว

ศาสนาพุทธเป็นบ่อเงินบ่อทอง

นี่คือว่าชีวิตเราเกิดมาในขณะนี้ ให้เราสำนึกตัวเองให้ดีกว่า เรามาสร้างบารมีกันเดี๋ยวนี้ ให้ถือว่าเราโชคดีมากๆ ที่เราเกิดในเมืองไทย ความอุดมสมบูรณ์ของศาสนาพุทธในโลกของเรามีแห่งเดียวเท่านั้นคือเมืองไทย สมบูรณ์ที่สุด คือตรงนี้ สามารถที่จะปฏิบัติให้ถึงมรรคผลนิพพานได้ ในยุคนี้สมัยนี้ก็ยังมีความรู้ความสามารถในการบำเพ็ญธรรม และก็ได้รับผลการปฏิบัติไปถึงที่สุดก็หลายองค์ ท่านนำเอาแนวทางปฏิบัตินั้นมาสอนเรา ให้รู้จักผิด รู้จักถูก นั่นคือเรามีความโชคดีตรงนี้

ในเมืองไทยของเรา เราคิดดูสิว่ามีกี่จังหวัด หลายจังหวัดทั่วประเทศไทย ในจังหวัดหนึ่งแล้วแบ่งสิว่าคนที่เข้าวัดเข้าวา บำเพ็ญสมณธรรม บำเพ็ญศีลต่างๆ มีกี่คน อำเภอนึงมีกี่คน ตำบลหนึ่งมีกี่คน หมู่บ้านหนึ่งมีกี่คน นี่เป็นต้น พอยังนึกได้ แล้วก็มาสรุปอีกอย่างหนึ่งว่า คนที่ไม่เข้าวัดเข้าวา ไม่สนใจทำบุญทำทานไหว้พระสวดมนต์ ทั้งสิ้นนะ ในอำเภอรามีไหม? มันจะมีอยู่บ้างพอสมควร นั่นคือว่า ถึงเกิดในที่บ่อเงินบ่อทอง แต่

เอาบ่อเงินบ่อทองมาทำประโยชน์ไม่ได้ คือคนไม่มีปัญญา คือนั่งทับนอนทับ อยู่บ่อเงินบ่อทองนั้นแหละ จะเอาบ่อเงินบ่อทองนั้นไปทำหาประโยชน์กำไร ในชีวิตตัวเองไม่ได้ นี่ก็น่าเสียดาย

ในขณะที่เรามีความทุกข์อยู่นี้ ยังมีคนชี้แนะว่า บ่อเงินบ่อทองเอา ไปขายได้นะ เอาไปหากำไรได้นะ เรายังมีคนบอก เรายังเอาบ่อเงินบ่อทอง ไปหากำไรได้ ไปขายได้ นั่นคือศาสนาพุทธของเราเป็นบ่อเงินบ่อทอง ครูบา อาจารย์ยังชี้แนะแนวทางปฏิบัติ ทำอย่างนี้นะ เพื่อสร้างบารมีให้แก่ตัวเอง ให้มากขึ้น สร้างบารมีโดยการพยายามอย่าทำตัวเองให้เกิดความทุกข์ พยายามฝึกตัวเองให้เกิดความเบิกบาน เรียกว่า ผ่องแผ้วเบิกบาน ส่วนมาก คนตีความ “จิตใจผ่องใสผ่องแผ้ว” แบบเกินไปก็มี เหมือนลุล่วงไปด้วยจิต บริสุทธิบริบูรณ์ มันไม่ใช่ จิตมีความผ่องใสคำเดียวนี้ คือผ่องแผ้วนั่นเอง เพียงเท่านั้น คือรากเดิม จิตมีความสุข

ใจผ่องแผ้ว กายยิ้มแย้มแจ่มใส

ยกตัวอย่าง วันนี้เรามาบำเพ็ญกุศล ทุกคนที่มา ไม่ว่าจะคนที่บ้าน หรือคนเพื่อนบ้านมาร่วมงานนี้ ดูหน้าใครแล้ว ไม่มีหน้าบูด มีแต่ผ่องแผ้ว ผ่องใส ถ้าออกมาพร้อมยิ้มแย้มแจ่มใสกัน กิริยาทางกายอย่างนี้ มันเป็นตัว สื่อออกมาจากใจเลย นั่นคือใจเราผ่องแผ้ว ใจผ่องใส ถ้าใจผ่องแผ้วผ่องใสดี ออกมาอย่างนี้ มันจะเป็นสื่อออกมาทางกาย คือยิ้มแย้มแจ่มใส หรือเป็นสื่อ ออกมาทางวาจา การพูดต่อกันก็สนุกสนาน ไม่มีความบอบข้าน้ำใจซึ่งกัน

และกัน มีแต่ความสนุกสนานต่อกัน อันนี้ละเขาว่าจิตผ่องแผ้วผ่องใส ผลออกมาก็คือยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกันทั้งกายทั้งวาจา นี่คือภาคปฏิบัติพื้นๆ

ส่วนมากก็ไปตีความหมายลึกเข้าไปอีกว่า จิตผ่องแผ้ว จิตผ่องใส เหมือนกับทำสมาธิจิตสงบแน่วแน่หนึ่ง จิตเป็นหนึ่ง มันตีไปโน่น ตีความไปโน่น มันถูกไหม? ถูก แต่มันสูงไปหน่อย จิตผ่องใส ร่าเริงผ่องแผ้ว ต้องเอาที่เราอยู่คณะร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อนนี้แหละ ทำอย่างไรถึงจะอยู่ด้วยกันให้มีความสุข มันต้องสุขจากนี่ก่อน อย่าหวังความสุขจากจิตสงบในสมาธิเพียงอย่างเดียว มันไม่พอ เราต้องเอาทุกสิ่งทุกอย่าง เอาทุกด้าน ทั้งความสุขที่เกิดจากการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะ ทั้งความสุขที่เกิดจากการทำสมาธิ หากเรามีโอกาสตอนค่ำๆ 2 ทุ่ม 3 ทุ่ม ภาวະหน้าที่ทางบ้านเรามีความสมบูรณ์แล้ว ก่อนนอนก็ไหว้พระสวดมนต์ภาวนาสักกระยะหนึ่ง ทำให้จิตใจมีความผ่องแผ้วร่าเริง นี่ก็ส่วนหนึ่ง คือทำเป็นกาล เรียกว่า กาลัตถุญ

สำหรับในช่วงขณะวันเวลาธรรมดาที่เข้าสังคมาต่อกัน มันมีเวลา ยาวกว่าการพักผ่อน มันจะมีหลายๆ อย่างที่มั่วๆ กันอยู่ในเพื่อนฝูง เพื่อนฝูงหลายคนที่อยู่ร่วมกันไม่ใช่ว่าเป็นคนดีทั้งหมด มันรวมกันประสมประเสที่ว่าคนพาลบ้าง คนไม่พาลบ้าง รวมกันอยู่ นี่เราเป็นผู้ปฏิบัติธรรม เราต้องเตรียมตัวให้ดี วางแผนให้เป็น คุณคนแต่ละคนให้ออก ว่าคนกลุ่มนี้หรือคนๆ นี้เป็นอย่างไร การคบค้าสมาคมควรพุดจาพาที่อะไรกับเขาบ้าง นี่ก็ต้องวางแผนกันให้เป็น

อย่างน้อยจริงๆ ถึงเขาจะไม่ดีอะไรก็แล้วแต่ ยิ้มไว้ก่อนดีที่สุด ถึงใจเราจะมีอะไรกับเขาบางสิ่งบางอย่าง คือไม่ไว้ใจเขาก็ตาม ลึกลับๆ ส่วนตัว เราก็มีอิฉาเขาอยู่นั่นแหละ อันนั้นเอาไว้ก่อน เป็นส่วนของตัวเองมันมีอยู่ ต้องแก้ไขภายหลัง ส่วนการแสดงออกภายนอก คือแสดงยิ้มลวงหน้า ยังไม่พูดก็ยิ้มลวงหน้าไว้ก่อน ถึงมันจะไม่ซุ่ม เอาแห้งๆ ก็ยังดี ยิ้มแห้งๆ ไว้ก่อนก็ยังดี นี่คือยิ้มเป็นประตูดังคม นี่คือประตูดังคมของใบหน้า ถ้าฝึกยิ้มแก่นั่นแหละ ไปไหนก็เหมือนกับว่าดีหมด คนดูเราเหมือนจะดีหมด ถึงเราจะมีอะไรก็แล้วแต่เถอะ แต่คนภายนอกดูเรา เห็นเราเป็นคนใจดี

ใครผิด ใครถูก ?

ยกตัวอย่างที่จังหวัดอุดรธานี มีผิวเมียคู่หนึ่ง ผู้เมียนี่ แหม! จัดมากเลย เค็มก็เค็มจัด ถ้าเปรี้ยว-รสหวานปนไม่มีสักชนิดหนึ่ง ทั้งฝาดก็ฝาด เปรี้ยวก็เปรี้ยว เค็มก็เค็ม เผ็ดก็เผ็ด อยู่กับบ้านนี้ โห้ย! มันเป็นไฟลูกพริบๆ ทั้งผิว ทั้งลูก การทำกับผัวนั้น ไบหน่านี้ไม่มีคำว่ายิ้มแย้มแจ่มใส การพูดออกมาเหมือนกับเสียงขูดดิน ฉีกฉักๆ ร่วนเลย ไม่มีก้อนเลย แตกกระจายไปเลย ขูดดินเหมือนกับเสียงขูดทรายก็แล้วกัน ไม่มีก้อน ที่ผัวจำเป็นต้องอยู่เพราะลูก ทุกวันนี้อัดทนอยู่กันไป

ทีนี้ต่อมาก็ไปในงานเลี้ยงแห่งหนึ่ง พอดีไปเห็นเมียกับเพื่อนฝูง เห็นเมียตัวเองยิ้มกับเพื่อนฝูง มันแตกต่าง ทำไมอยู่บ้านไม่ยิ้มอย่างนี้หนอ ผัวคิดในใจ ทำไมไม่ยิ้มอย่างนี้หนอ มันน่าดู น่ารัก เห็นเพื่อนเขาก็ยิ้มแย้มแจ่มใส ผัวก็สังเกตดูเมียตัวเอง ผัวก็เลยได้ข้อคิด คือเทียบกันได้ว่า ทำไมอยู่บ้านเมียยิ้มไม่เป็น เสียงก็มีแต่ขมๆ ซื่นๆ ไปหมดเลย เวลาเมียตัวเองพูดกับเพื่อนฝูงที่งานต่างๆ แหม! จะจำๆ อยู่那儿แหละ ยิ้มแย้มแจ่มใส น้ำอ้อย

น้ำตาลเทเป็นกระสอบเลย ไม่ใช่กิโชนะเป็นกระสอบเลย ผัวก็แปลกใจ
ทำไมพูดกับเราเป็นอย่างนี้

จากนั้นผัวก็เลยสังเกตได้ เอ้อ! คนเรามันเปลี่ยนแปลงได้ คือ
อนิจจัง อันนี้จะโทษใคร? จะโทษเมียไม่ดี หรือโทษตัวเองไม่ดี ก็มาคิดหลาย
มุม มาคิดทบทวนส่วนตัว จะโทษเมียไม่ดี หรือเราไม่ดี ทีแรกก็โทษเมียไม่ดี
ไปๆ มาๆ ก็เลยเกิดแนวความคิดใหม่ขึ้นมา ในความคิดใหม่ใครเป็นคนให้
คนแฉ คนคิด หลวงพ่อเป็นคนแฉความคิดให้

คนนั้นเขามีลูก 2-3 คน เคยมาพูดกับหลวงพ่อกว่า ผมไม่สบายใจ
เลย ทีแรกนึกว่าเรื่องอะไร หลวงพ่อบอกให้ภาวนาบ้างสิ ก็ยังไม่เปิดเผย
ความจริง ต่อมาผู้เป็นเมียเขา เขาพูดกัน 2 ต่อ 2 เขาว่า เราตัดขาดกันนะ ไม่
เอาแล้ว เมียก็ต้องไป บอกเมียว่านับแต่บัดนี้เราจะไปหย่าร้างกัน ห้ามใช้
นามสกุลที่มีอยู่นี้ ห้ามเอามาใช้เด็ดขาด ตัดขาดจากกันเลย ผัวเอาจริงเอา
จังด้วย ทีนี้ผู้เป็นเมียก็เลยยุ่ง ไท้ไปหาหลวงพ่ที่วัดด่วนเลย ด่วนมากๆ
ถึงกับร้องห่มร้องไห้

“หลวงพ่อกๆ หนูควรทำอย่างไร? เขาตัดหนูออกจากนามสกุลเลย
คุยทีแรกเขาจะให้หย่า ลูกก็มี 2 คน 3 คน ทำอย่างไรล่ะ? เอาอย่างไร? ช่วย
หนูได้อย่างไร?”

เอาแล้วทีนี้ ตัวเองไม่ดี ไม่พูด เวลาเขาจะหย่าจริงๆ ร้องห่มร้องไห้
เวลาจริงๆ แล้วด่าเขา พูดนั้น พูดนี้ เหมือนกับว่าเขาอำนาจไปว่าเขาหลาย
สิ่งหลายอย่าง เขาไม่มีความฉลาด ไม่มีความรู้อะไรสักอย่าง เวลาเขาขึ้น
เขาจะเอาจริงแล้ว เขาจะหย่าเลย เขาเป็นว่าเดือดร้อน พอดีจังหะหลวงพ่
จะไปเทศน์ เขาก็ให้ผัวมารับหลวงพ่ไปส่งที่งานเทศน์ หลวงพ่อก็เลยหา

จิ้งหหวะพอดีๆ ก็ยังไม่พูดก่อนล่ะ ฟังๆ ดูเขาก่อนล่ะ นั่งรถไปด้วยกันก็คุยกันไป เขาก็พูดมาก่อน

“หลวงพ่อกับผมจะหย่าเมียกันนะ”

“เข้าใจเรื่องอะไรกัน หย่าเขาทำไม อยู่กันมาตั้งหลายสิบปีแล้ว”

“ผมเหลืออดเหลือทนแล้ว หมดกำลังอดทนแล้ว”

“ลูก 2-3 คน จะเอาอย่างไร?”

“ผมเลี้ยงเอง เขามันมาอยู่กับผม ผมอายุคน อายุเพื่อนฝูง เวลาอยู่กับผมอีกเรื่องหนึ่ง เวลาไปอยู่กับเพื่อนอีกเรื่องหนึ่ง มันไม่ดี ไม่เข้าใจเรื่อง ผมตัดสินใจ ผมต้องหย่าแน่นอน”

“เขาผิดอย่างไรว่ามาสิ”

เขาก็ได้เรื่องความผิดของเมียนี่ล่ะ ผิดอย่างไรน่ะ ผิดอย่างไรนี้ไล่ไปสารพัด ว่าเมียไม่ดี พอแก่พูดจบแล้วก็ เอาล่ะ ฟังหลวงพ่อกับผมนะ เรื่องเมียไม่ดี ที่ว่าเขาไม่ดีนั้นล่ะ คือโชคดีของเรา ในโลกเรานี้ ใครบ้างจะได้เมียเหมือนเรา คนประเภทนี้ นี่คือกระดานดำแผ่นสำคัญ เขาว่าเป็นหนึ่งม้วนสำคัญก็แล้วกัน หาดูยาก เราได้หนึ่งม้วนนี้มาดูแล้วนี่ มันโชคดีกับเรา นี่คือของจริง นี่คือธาตุแท้ของผู้หญิง จำไว้ นี่ของจริงล่ะ ผู้หญิงของจริงเลย ตัวจริงเลย ใ้อ๊ะจำๆ นั่นนะของปลอม พวกเอาผักชีโรยหน้า ของปลอมทั้งนั้น ไม่มีของจริง เมียเรานะของจริง นี่ธาตุแท้ของผู้หญิงนะเป็นอย่างนี้ ฟังดีๆ ทุกคนที่ว่าทำกันดีๆ นะ เขาแสดงกันพูดกันเฉยๆ เพื่อเอาใจกันเท่านั้นเอง เขาไม่ปล่อยเป็นตัวของเขา แต่เมียเราปล่อย นี่คือของจริง เราโชคดี ใคร

บ้างได้เมียดเหมือนเรา ไม่มีอีกแล้ว นี่เราจะดูกรรมะ นี่คือสังกรรม คือความจริง

หลวงพ่อกถามเขาว่า “สมัยเราที่แต่งงานกันครั้งแรก เราพูดกันยังไง มีหน้าตาอีกอย่างหนึ่งไหม? เคยพูดกันอะไรบ้าง? กระทบกระทั่งแตกดันนะ มีไหม?”

“ไม่มี ยิ้มแย้มแจ่มใสต่อกันตลอดเวลา มีครั้งหนึ่งเห็นหน้ากัน จนเมื่อเราตัดสินใจว่าผู้หญิงคนนี้เป็นผู้หญิงที่เราเลือกแล้ว ในชีวิตเรา เราเลือกแล้ว”

คำเดียวนี้ ใครผิด ใครถูก? ให้ถามตัวเองบ้างสิ ใครผิด? ใครถูก? เราเลือกเขานะนี้ ไม่ใช่เขาเลือกเรา ใครผิดจริง เข้า! เรารู้เขาผิด ใครผิด นั่นนะเราโง่เสียเอง กรรมเราก็แล้วกัน วาสนาเรามันต่ำต้อย น้อยวาสนา วาสนาไม่สมบุญเหมือนคนอื่นเขา เพราะว่าผู้ชายต่ำต้อยน้อยวาสนาจึงได้มาเจออย่างนี้ ถ้าผู้ชายดีๆ วาสนาสูงๆ เขาไม่เจออย่างนี้หรอก ขนาดถ่านไฟยังกลายเป็นทองคำได้ นี่เราเห็นทองคำเป็นถ่านไฟ มันดูอะไรๆ อยู่ ผิดกรรมชาติ จากนี้ไป ถือว่าเราโชคดีแล้ว เป็นหลักปฏิบัติ

เมียดจำ ภูโชคดีแล้ว !

นี่กรรมเรา ไม่ใช่กรรมเขา กรรมเราสร้างมาไม่ดี จึงได้เจอคนอย่างนี้ของดี มาที่เรา ชั่วหมด ขนาดลูกหมาเขาเลี้ยงพันธุ์ดีราคาเป็นหมื่นๆ พอเราเอามาเลี้ยงกลายเป็นขี้เรื้อนหมด อย่างนี้เป็นต้น นี่วาสนาเราต้องสร้างบารมีใหม่แล้วละ เพื่อชาติหน้าจะได้มีอะไรเป็นอีกรูปแบบหนึ่ง ผู้หญิงใน

โลกนี้จะเหมือนกันทั่วโลก ธาตุแท้ก็ยังเป็นผู้หญิง จากนั้นไปเราอย่าไปพูดว่าเขา นึกถึงหน้าเขาที่ไร ให้นึกในใจว่า กูโชคดีแล้ว ได้เมียอย่างนี้ เมียจำ กูโชคดีแล้ว โชคดีตรงไหน โชคดีที่เราได้พบของจริง ไม่ต้องอ่านตำรา ตำราไม่ต้องไปอ่านให้เสียเวลา อ่านเมียตัวเองทั้งวันจบหรือเปล่า? นั่นละ จงฟัง นั่นละ แล้วเอามาคิดกัน

เราเกิดในอดีตมาก็ดี คือชาตินี้ เราจะเกิดภพหน้าชาติหน้าอีกหลายชาติหลายภพอยู่ เราจะเจอผู้หญิงอย่างนี้อีกไหม? แน่นอน...ถ้าเกิดมาก็ต้องเจออีก เพราะวาสนาเราไม่ดี สร้างมาเป็นอย่างนี้ ถึงลูกสาวเขาเป็นผู้ดี สักปานใดก็แล้วแต่ เป็นหัวแก้วเพชรน้ำหนึ่งก็แล้วแต่ พอมาถึงเรากลายเป็นเพชรน้ำสิบไปแล้ว มันเปลี่ยนแปลงไปง่าย ๆ เพราะเราวาสนาไม่ดี เราต้องคิดว่าเราวาสนาไม่ดี เราต้องสร้างบารมีเราให้มากขึ้นกว่านี้

ต่อจากนี้ไปอย่าไปโทษว่าเขาไม่ดี พูดผิด พูดใหม่ มันคือดีที่สุดนะ เมียเรา ดีตรงไหน? ดีตรงที่เขาให้ธรรมะแก่เรา เปิดเผยความจริงให้เราเห็น นั่นคือของดี ผู้หญิงหลายคนต่อหลายคน เขาปิดความลับ ปิดความชั่วของตัวเองให้ผิวหลง ให้หลงไหลอยู่กับเมีย หากว่าได้เมียดีคอยอหิฮะ ก็ต้องหลงโลกไปอีกยาวนาน ต่อไปนี้ให้เอาเมียเป็นบันไดไต่เต้าไปนิพพานเลย เอาให้เซ็ดหลาบ เมียดีๆ นั่นมีไว้สำหรับคนโง่ ไม่ใช่คนฉลาด นี้เราโชคดีแล้ว เขาเปิดของจริงให้ดู จำไว้ และเรายกมือเชกหัวเราก็กแล้วกัน ว่าเราโชคดีกับผู้ชายหลายล้านคนทั่วโลก เห็นของจริงจากผู้หญิง ให้เราคิดบ่อยๆ ก็แล้วกัน จากนั้นไปอย่าไปตำหนิเขา ให้ตำหนิตัวเอง สอนตัวเองบ่อยๆ ว่าเกิดชาติหน้า เราจะช่วยอีกไหม จำไว้ คิดบ่อยๆ

ขับรถไป ฟังไป สอนไปจนกระทั่งถึงงานที่ได้รับกิจนิมนต์เทศน์ พอ หลวงพ่อเทศน์จบกลับมา หลวงพ่อก็ไม่พูดอะไรหรอก เฉยๆ พอกลับมาถึง วัด จากนั้น 2-3 วัน เมียโทรมาหาหลวงพ่อกับอีก

“หลวงพ่อกับหลวงพ่อกเทศน์อย่างไรให้เขาละ มันผิดปกตินะ”

“ผิดปกติอย่างไรละ?”

“มันเหมือนคนเกิดใหม่ หน้าบุญหน้าบึ้งของผัวไม่มีเลย มีแต่พูดดี กับหนูตลอด พูดต่อก็ไม่มี การงานขยันขันแข็ง ไม่พูดเรื่องหย่ากันอีกเลย หลวงพ่อกับพ่อกเทศน์อะไรนะ”

“หลวงพ่อกเทศน์อย่าง การพูดให้คนหย่ากันก็ได้ ให้คนตีกันก็ได้ ให้ ดีก็ได้ ให้ชั่วก็ได้ หลวงพ่อกเทศน์อย่างนี้ ไม่ยากหรอก แค่นี้เองเรื่องเล็กๆ น้อยๆ ทางโลก เป็นอันว่าเราทำตัวใหม่ก็แล้วกัน วิธีทำตัวดีก็แล้วกัน เมื่อเขาดีเรา ต้องดีตอบเขา”

นับแต่นั้นมา ผัวไม่เคยว่าเมียเลย แกภาวนาอย่างเดียว ดูของจริง อย่างเดียว ภาวนาอย่างเดียว บอกว่าเขาอย่าไปคิดเรื่องหย่า ให้เขาคิดชะว่า ไหนๆ ก็เลิกแล้ว ของจริงเราเลิกแล้ว มันมาด้วยวาสนาของเราเอง จงรับ วาสนาตัวเองบ้าง ให้เราคิดอย่างนี้ อีกไม่กี่ปีก็ต้องตายจากกัน แต่ให้เรา สร้างบารมีให้มากที่สุด นั่นละเอาตัวเมียเราเป็นตัวฐานสร้างบารมีเรา นั่น เขาเรียก ขันติบารมี อดทนอยู่ไปนะ อดทน อดตรงนี้แหละ ไม่ใช่ว่านั่งบน กองไฟอดทนไม่ไหวนะ...ไม่ถูก เวลาหิวข้าวมา อดทนไม่กิน...ไม่ได้นะ คน ละเรื่องกัน อดทนอดอย่างนี้ อดต่อเมียตัวเองให้เป็น นั่นคือขันติบารมี เรา สร้างบารมีให้เพิ่มมากขึ้น อธิบายเรื่องบารมีด้วยกัน นับแต่นั้นมาจนถึงทุก วันนี้ ก็อยู่กันดีมาตลอดเกือบร่วม 10 ปีมาแล้ว นี่คือบารมีที่เขาสร้างกันมา

คาถามหาเสน่ห์

นี่พวกเราที่อยู่รวมกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน กับครอบครัวก็มี กับเพื่อนฝูงก็มี เรียกว่า ปริสัณฺณู ทุกคนเกิดขึ้นมาแล้วต้องการความสุข ความสุขที่เกิดขึ้นจากตัวเรานี้ มันเกิดขึ้นหลายทาง ส่วนหนึ่งเกิดขึ้นเฉพาะตัวเอง ทำขึ้นเอง คือปฏิบัติทำให้ตัวเองให้มีความร่าเริงเสมอๆ นี่ส่วนหนึ่ง

อีกส่วนหนึ่งเป็นความสุขที่ได้มาจากเพื่อนฝูง คือ เมื่อเราทำดีไปแล้ว การทำกายก็ดี วาจาที่ดี ใจก็ดี เป็นคนเสียสละ จะไม่เห็นแก่ตัว การให้สิ่งของอะไรกับหมู่คณะ พยายามให้สิ่งที่ดีๆ สิ่งที่ไม่ดีอย่าให้เขา ของทุกประเภท ต้องให้สิ่งที่ดีๆ นั่นละผลที่เขาตอบรับมา คือตอบแทนเราเป็นของดี ทั้งนั่นละ ถ้าเรายืมให้เขาก่อน ต่อมาเขาก็ยืมให้เราบ้าง แน่ะ มันตอบมาอย่างนี้นะ เวลาเราพูดดีกับเขาอย่างนี้ๆ เวลาเขามาตอบแทนคุณเรา เขาก็พูดดีกับเรา อย่างนี้เป็นต้น

คาถามหาเสน่ห์ให้คนรักเรามีอยู่ว่า โอมกีกักก ควายเขาหักชนกู่ไม่
 เข้า ช้างอีเฒ่าไล่กู่ไม่ทัน ค้อนสามคันตีหวัดแต่ไม่ถูก ปืนไม่มีลูกยิงถูกแต่ไม่
 ตาย มิ่งไม่มา-กู่ไป มิ่งไม่ไหวกู่-กู่ไหวมิ่ง มิ่งไม่พุดกับกู่-กู่พุดกับมิ่งวะ ...
 คาถาลวงพ่อเอาไปใช้เลย ดีด้วย มิ่งไม่ทำ-กู่ทำ ใช้ได้กับทุกงาน ช่วงต้น
 ของคาถาเป็นกุศโลบาย แต่ช่วงปลายของคาถาเป็นภาคปฏิบัติ ให้ทำบ่อยๆ
 เราจะไปหวังให้คนอื่นทุกคนมาเข้าใจเราอย่างเดียวไม่ได้ อย่าหวังตัวนั้น ให้
 เราฝึกตัวเราไปทำความเข้าใจผู้อื่นบ้าง นั่นละ จุดสำคัญคือตรงนี้ อย่าหวัง
 ผู้อื่นจะมาหาเราอย่างเดียวนะ ต้องยกมือเราไหว้ก่อน ผู้ปฏิบัติธรรม คน
 ไหว้ไหว้ก่อน คนนั้นได้เปรียบ มันตรงข้ามกับคนพาลเลย คนพาลนี่เขาจะ
 ว่ามิ่งต้องไหว้กู่ก่อน กูจะไหว้ตอบมิ่งทีหลัง ให้มิ่งถามกู่ก่อน กูจะตอบมิ่งที
 หลัง ว่าอย่างนี้ นี่คือคนพาล

อิทธิกัจจัง ปริวาโร ใครอยากจะมีอำนาจวาสนามีบารมี ใครอยากมี
 เพื่อนฝูงบริวารมากมายกายกอง อิทธิกัจจัง หมายถึงอำนาจ ปริวาโร
 หมายถึงเพื่อนฝูงบริวารมากมายกายกอง

บารมีที่ว่าอำนาจ ได้มาจากอะไร ได้มาจากเราแพ้คนเป็น อำนาจ
 ตัวนี้ ถ้าเราฝึกแพ้คนเป็นในชาตินี้ นั่นละในชาติหน้าเราจะมีอำนาจ
 มหาศาลเลย อำนาจจะมาโดยที่เราไม่ได้บังคับเขา เขาจะยกให้เราเป็นใหญ่
 เอง เขาจะขอร้องเราเอง เขาจะเชิดชูเราเองเลย เขาจะยกย่องเราเอง คือได้
 อำนาจมาโดยเป็นธรรม นี่อำนาจตัวนี้ คือกลัวความดีเรา ความดีตัวนี้ เรา
 อยู่เหนือเขา นี่บารมีเก่ามาเสริม นี่เป็นส่วนนี้ ถ้าใครอยากมีอำนาจวาสนา
 ส่วนนี้ ยอมแพ้คนในชาตินี้ ฝึกไปด้วย ฝึกบ่อยๆ เราจะชนะเขาเอง

อันที่สอง บริวารใด ใครอยากมีเพื่อนฝูงบริวารมากมายกายกอง ให้ รู้จักการอ่อนน้อมถ่อมตัว และเสียสละ นี่ละคือบริวารชาติหน้าจะมหาศาล เลย นี่การอ่อนน้อมถ่อมตัว คือไหว้คนเป็น อ่อนคือไม่ใช่ว่าอ่อนน้อม ไม่ใช่ อ่อนแอนะ หมายถึงอ่อนโยน อ่อนน้อม เราต้องการในภาคปฏิบัติตัวนี้ นี่คือ ภาคปฏิบัติต่อสังคมด้วยกัน เราต้องทำเสมอๆ นี่ละคือความดี ถ้าเราทำ ต่อเนื่องกันมาเรื่อยๆ มันจะเป็นผลออกมาทีหลัง คนอื่นเขาจะเห็นเราทำ ต่อเนื่องกัน

ไม่ใช่ว่าเห็นคนที่ถูกใจ เราก็อ่อนน้อมถ่อมตัว เจ้าขา เจ้าคะ แต่พอ เห็นหน้าคนไม่ถูกใจ เราก็ทำหน้าบูดหน้าบึ้งใส่ ฟัดพัดๆ ไม่ได้นะ ผิดตำรา ต้องทำตัวให้เสมอต้นเสมอปลาย ไม่ว่าใครก็แล้วแต่ ทำเหมือนกันทุกคน ไม่ใช่ว่าฐานะเขาต่ำต้อยกว่าเรา เขาต้องไหว้เราก่อน ไม่ใช่ ใครก็แล้วแต่ เราไหว้เขาก่อนก็ได้ มือเราไหว้สูงกว่าเขา มันเสียหายนะอะไร ใจจะขาดหรือ ขาดแค่ยกมือไหว้ ไหว้คนระดับต่ำ ใจจะขาดหรือ ให้มันขาดชะ ตายเป็น ตายชะ แล้วก็ให้บอกลูกเอาไว้ ว่าให้สวดกุสลาให้หน่อย ไหว้คนชั้นต่ำ มือ มันขาด ใจมันขาดตาย ให้รีบตายเลย หลวงพ่อจะไปสวดกุสลาเอง ส่งไป สวรรค์เอง

ความอ่อนน้อมถ่อมตนเป็นเรื่องสำคัญในภาคปฏิบัติ ถ้าเป็นอย่าง นี้ในสังคมเรา ในชาตินี้เขาก็กักเรา ไปไหนมีแต่คนต้อนรับ ถึงไปนั่งที่ไหนเขาก็พยายามดึงมานั่งหน้าอยู่นั่นละ เขาพยายามชวน คนพาลเขากลับตัวนี้ คนพาลกลัวคนอ่อนน้อมถ่อมตัวและเสียสละ เขากลับมากๆ คนพาล เขาทำ ไม่ได้ แต่เราทำได้ นี่คือทำอย่างนี้ นี่คือเราปฏิบัติประจำวัน ประจำ

ครอบครัวเรา ประจำเพื่อนฝูงเรา นี่คือปฏิบัติง่ายๆ เป็นพื้นฐานธรรมดา ไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรทั้งสิ้น

ยอมแพ้เป็น ทำตัวเป็นผ้าขี้ริ้ว

หลวงปู่ขาวท่านให้ธรรมะหมวดสำคัญ ทำตัวเป็นผ้าขี้ริ้ว คือ ผ้าขี้ริ้วนะ เป็นคนที่หนักแน่น ใครจะด่าจะว่าเราอะไรก็แล้วแต่ เราเป็นคนที่หนักแน่นเอาไว้อย่าเป็นคนใจร้อน อย่าไปโต้ตอบอะไรง่ายๆ นะ เขาว่าเราอะไรก็แล้วแต่ เราอดไว้ก่อน พิจารณาก่อนว่า สิ่งที่เขาว่ามานะมันจริงไหม เขาเหยียบเราด้วยวิธีอะไรก็แล้วแต่-ต้องดูเรา เขาнинаทาเราทางไม่ดี เรามันไม่ดีจริงไหม เหมือนที่เขาว่าไหม ถ้าเราไม่ดีจริง-ก็อย่าไปโต้ตอบเขา คือ ฝึกแพ้ให้เป็น การฝึกแพ้คนเป็นนะมันมีความสุขกับส่วนตัว ถ้าผ้าขี้ริ้วยังไม่พอ ต้องฝึกแพ้คนเป็นอีกที การแพ้คนเป็นนะมันสบาย เราไปไหนก็ตาม-เราไม่คิดว่าจะมีใครมาฆ่าเรา-เพราะเราแพ้แล้ว นี่เราสบายตรงนั้น

หลวงปู่เคยสังเกตว่า แพ้แล้วไม่เจ็บตัว หลวงปู่ไปเห็นสุนัขไล่กัดกัน ถ้าสุนัขตัวหนึ่งมันยอมแพ้ซะ-ก็ไม่ต้องถูกกัด ลักษณะยอมแพ้เป็นยังงี้

มันเลียเขาบ้าง หางกระดิกบ้าง ล้มตัวลงบ้าง อะไรต่าง ๆ คือยอมแพ้แล้ว
 สุดท้ายหมาตัวใหญ่ก็ไม่ได้กัด เพราะแพ้แล้ว ก็ไม่เจ็บตัว ถ้ายังแยกเขี้ยวใส่
 กันอยู่นั่นละต้องเจ็บปวดทุกทาง นี่เราจะฝึกลักษณะยอมแพ้คน มัน
 สบาย ไปไหนก็ไม่มีใครรังเกียจเรา ใครจะว่าเราก็ว่าไปสิ ก็มันปากเขา เราแพ้
 เขาแล้วนี่ นี่ฝึกตัวเองอย่างนี้ ถ้าคนยอมแพ้คนเป็นนั่นละคือผู้ชนะตัวเองได้
 จำไว้ในจุดนี้ ถ้าหวังชนะคนอื่นอยู่เสมอนั่นละหมายถึงว่าคนแพ้ตัวเองไป
 แล้ว นี่คือหลักปฏิบัติ

การฝึกแพ้คนเป็น เป็นตัวบังคับให้ทูลู้อ่อนตัวลง ถ้าไปไหนมาไหน
 กูคืออย่างนั้นกูคืออย่างนี้ มีแต่จะเป็นตัวเสริมมานะอัตตา ตัวทำลายอัตตา คือ
 ไม่เที่ยง ทุกข์ ต้องรู้จักสอนตัวเอง ความทุกข์เกิดจากอัตตาเป็นใหญ่
 อัตตาธิปไตย ก้าวร้าว ถือว่าตนเก่ง ตนดี ทูลู้อิมานะทำให้เกิดอัตตา บาง
 คนเกิดจากเราเป็นนายเขานะ ถือว่าเรามีอำนาจจะดำใครก็ได้ นั่นเพียงคำ
 สมมติว่าเราเป็นเจ้านาย คนอื่นเป็นลูกน้องทำอะไรเราไม่ได้ อีกอย่างหนึ่ง
 ฐานะตระกูลสูงกว่าคนอื่น เทียบข่มคนอื่นเขา นี่ก็อัตตา อีกอย่างคือ เรา
 เป็นเศรษฐี คนอื่นเป็นเพียงยาก เราถือเอาสมบัติข่มเขา เราเรียนจบ
 ดอกเตอร์ คนอื่นจบเพียงประถมสี่ พระก็มีกิเลสตัวเดียวกัน ถือว่าเราบวช
 ก่อน ต่ำพระพรรชาน้อยโดยไม่เกรงใจ ข่มเลย ถือว่าเรามีเอกภพมาก มี
 ญาติโยมศรัทธา นี่คือหลงตัว อวิชชาปิดบัง

เราต้องพิจารณานับถอน ไม่ให้หลงตัวลืมหงตัว ไม่เหยอหยิ่งจองหอง
 ตนเตือนตนด้วยตนเอง ทำตัวให้เป็นผ้าขี้ริ้ว หากเราทำได้แล้ว สบายมาก
 ไม่เดือดร้อน ทำอย่างไรจะแสดงความง้อออกมาให้มากที่สุด แสดงให้เต็มที่
 ถ้าเราถือตัวว่ามีคุณค่า เราจะลำบากมาก เหมือนกับต้นไม้โตเต่งสูง ก็จะ

ด้านทานลมมาก หากเป็นเพียงต้นไม้ใบหญ้าธรรมดา โอกาสด้านทานลมก็น้อย อย่าเผลอหัวสูงออกมา วางตัวต่ำไว้ ใครเหยียบเรา เราก็ไม่ตายหรอก เราเกิดมากับโลกนี้ ไม่ใช่จะมาโดดเด่น แข็งกร้าว ให้คนอื่นมายกยอเรา หากยอมแพ้เป็นไปอยู่ที่ไหนสบายทั้งนั้น ถึงมีความรู้ความฉลาดก็คมในฝัก ทำตัวเป็นผ้าซิ่นหัวทอง มีทองอยู่แต่ก็ไม่ได้ไปอวดอ้างใคร คมในฝักมีความฉลาดก็เก็บไว้ ไม่จำเป็นก็ไม่แสดง ไม่เอาออกมาใช้เลย

นี่คือการปฏิบัติที่หลวงพ่อบิณฑบาตตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงขณะนี้ ให้เรานำไปปฏิบัติให้ต่อเนื่องอยู่เสมอๆ

เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

ธรรมเทศนา หลวงพ่อทูล ขิปปปัญญา ที่ พนัสนิคม ชลบุรี ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๖

ชีวิตพระกรรมฐาน ออกธุดงค์ภาวนาปฏิบัติ ตามเหว ตามป่า ตามดง ไปเรื่อยๆ จากวันนั้นจนถึงวันนี้ก็ว่าจะเป็นครูอาจารย์คนได้นี้ก็เอาชีวิตแทบไม่รอดเหมือนกัน บางครั้งบางเวลา ทุกสิ่งทุกอย่างต้องทุ่มเทเพื่อศาสนา แนวทางปฏิบัติเพื่อประโยชน์ตนและประโยชน์ท่านอย่างสมบูรณ์ที่สุด อันดับแรกก็ต้องทำให้ตัวเองมีความสมบูรณ์ ต่อมาก็พยายามขยายขอบเขตเข้าสู่ประชาชนให้รับผลประโยชน์ให้มากที่สุดเท่าที่จะมากได้

ศาสนาจะออกดอกออกผล ต้องเริ่มต้นจากปุ๋ย

ส่วนใหญ่คนในยุคนี้ ฆราวาสญาติโยมจะมีความเชื่อถือในครูบาอาจารย์ผู้หลักผู้ใหญ่ที่มีชื่อเสียงโด่งดัง มีอายุพรรษามากๆ ส่วนพระเถิกเถรวนน้อยก็จะมองข้ามไป นี่เป็นหลักธรรมดา เป็นมาอย่างนี้ที่เราเป็นพุทธบริษัทผู้นับถือศาสนาพุทธจากปุ๋ยตาทวดมาจนถึงปัจจุบัน นี้พระผู้ใหญ่จะใหญ่มาได้ จะโด่งดังมาได้ก็มาจากพระผู้น้อยนั่นเอง เรามีหน้าที่ส่งเสริมพระพุทธศาสนา

การส่งเสริมพระพุทธศาสนานี้เหมือนกับว่ารากแก้วอยู่ตรงไหน รากฝอยอยู่ตรงไหน ลำพังไม้ต้นเดียวจะเอาแต่ผลอย่างเดียวไม่ได้ มันโยงกันทั้งหมดเลย ผลจะเกิดขึ้นได้ก็เพราะต้นไม้ที่สมบูรณ์ ต้นที่สมบูรณ์ก็เพราะรากต้นไม้ที่มีความสมบูรณ์ รากจะสมบูรณ์ได้ก็ต้องอาศัยปุ๋ยที่รอบข้าง ต้นไม้นั้นแหละเป็นตัวสำคัญ ถ้าปุ๋ยไม่มี หรือปุ๋ยไม่ดี น้ำก็ไม่ให้ ปุ๋ยก็ไม่ได้

แล้วละก็ ต้นไม้มันถึงว่าพันธุ์ดีสักปานใดก็แล้วแต่จะออกงามขึ้นไม่ได้ นั่นคือ ต้นไม้จะออกงามขึ้นได้ ต้องอาศัยปุ๋ยที่ดี รากก็ต้องดีด้วย เพราะรากต้องใช้ ปุ๋ย ต้นไม้ก็ต้องแข็งแรงด้วย สมบูรณ์ด้วย ใบ ยอด กิ่งก้านสาขา ก็สมบูรณ์ ด้วย และผลออกมาก็ต้องสมบูรณ์เช่นเดียวกัน ฉะนั้นอย่าลืมว่า ต้นไม้ดี ต้นไม้ใหญ่ ลูกผลตก งดงามเอร็ดอร่อย มันมาจากอะไร มาจากปุ๋ยและ พื้นดินนั่นเอง

นี่ฉันใด ครูบาอาจารย์ท่านที่มีความโด่งดัง มีความเป็นอยู่ แบบ สุฐานะของพระที่ฐานะไม่เหมือนกันก็ตาม แต่อยู่ดีก็แล้วกัน เรียกว่า สัปปายะ แบ่งเป็น อาหารสัปปายะ หรือเสนาสนะสัปปายะ หรืออุตุสัปปายะ ที่ว่า มานี้ พวกเราเป็นส่วนหนึ่งเป็นตัวกองหลังพูดง่ายๆ ว่ากองเสบียง กองเสบียงนั้นสำคัญที่สุด ท่านเปรียบเทียบว่ากองรบ กองรบลักษณะแบบนี้ ลักษณะ 3 ขุมด้วยกัน หนึ่งกองพล สองกองคลัง คือคลังแสง สามกองเสบียง ที่นี้เขารบกันเขามุ่งกองเสบียงเป็นหลัก เพื่อทำลายตัวนี้ให้ได้ ถ้ายึด กองเสบียงไว้แล้วนี้ กองทัพ กองพล หรืออาวุธทันสมัยก็ตามจะหมด ความหมายทันที เพราะตัวเสบียงส่งไม่ได้แล้ว นี้ว่ากองเสบียงกำลังส่งเสริม อุคตสมบูรณ์อยู่ ก็ส่งเสริมให้พลังรบเขามีพลังต่อสู้กัน

นี่ฉันใด เรื่องพระภิกษุสามเณรที่เป็นกองรบ เป็นแนวหน้า หรือเป็น ข้างทำหน้ารถล้อหน้าก็ตาม ต้องใช้กองเสบียง เรียกว่าปัจฉัย 4 ปัจฉัย 4 นี้ เป็นตัวสำคัญ ถ้าพระเณรไม่มีปัจฉัย 4 อาศัย ก็อยู่ไม่ได้ ถึงจะมีความรู้ทาง ธรรมะก็ปฏิบัติต่อไปไม่ได้ เพราะขาดปัจฉัย 4 นี้เอง ตัวสำคัญฆราวาสที่ให้ ปัจฉัย 4 คืออาหารการบิณฑบาต นี่คือหลัก อาหารการบิณฑบาตคือชีวิต ของพระเณรทุกองค์ที่มาบวชแล้ว ท่านมอบกายถวายตัวให้เป็นศิษย์ของ

พระตถาคตเจ้าแล้ว พวกเราเป็นแรงสนับสนุน คือกองเสบียง กองส่งเสริม คือถวายปัจจัย 4 ให้ท่าน เช่น อาหารบิณฑบาต เป็นต้น เพื่อให้ท่านมีพลังใจ กำลังใจเพื่อจะศึกษาธรรมะเล่าเรียนและธรรมปฏิบัติ เมื่อธรรมปฏิบัติใน ส่วนที่ท่านปฏิบัติได้ผลไปแล้ว ท่านจะนำมาสอนเราอีกครั้งหนึ่ง

การที่เราให้ท่านเสียสละปัจจัย 4 ที่ว่ามานี้ เหมือนเป็นต้นราก หรือ เป็นปุ๋ยให้แก่ต้นไม้ทุกต้นก็แล้วกัน นี่มันบำรุงต้นไม้ คือพวกปุ๋ยเหมือน อาหารนั่นเอง นี่ว่ามันโยงถึงกันหมด การปฏิบัติศาสนาต้องปฏิบัติตนให้ รักษาต้นศาสนาให้ได้ ไม่ใช่ว่าต่างคนต่างทำ ต่างคนต่างอยู่ บางที่ศึกษา ธรรมะต่างๆ ไม่เข้าใจ ก็วุ่นวายไปหมด ทั้งหมดไม่ได้ ศาสนาจะมีความ เจริญขึ้นก็เพราะใคร เพราะบริษัท 4 ทำให้เจริญ ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา นี่เองทำให้เจริญ ศาสนาจะเสื่อมสลายไป หรือเสื่อมโทรมลงก็ตาม ก็นี่เองนี่แหละ กลุ่มเก่า คือ ภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา นี่เองทำให้ เสื่อม

การช่วยพยุงรักษาศาสนา ส่งเสริมศาสนา คือเราอย่ามองข้ามว่า พระเล็กเถรวน้อย เนื่องานบุญไม่สำคัญ ไม่ใช่ นี่แหละตัวสำคัญ คือ หนึ่ง ไปก่อนนั้นแหละ ต้องเด็กไปก่อนนั้นละ จึงเป็นผู้ใหญ่ได้ ก็เหมือนเราทุกวันนี้ ก็มีอาชีพนานาประการ มีเงินมีทองฐานะใหญ่โต มีความรู้ดีก็ตาม แต่ก่อนมาก็เป็นเด็กมาก่อนก็ได้พ่อแม่เลี้ยงดูมาตั้งแต่บัดนั้นจนได้เติบโตขึ้นมา คือเด็กเป็นฐานของผู้ใหญ่ นี่ละ พระเล็กเถรวน้อยก็เป็นฐานของพระผู้ใหญ่ เช่นเดียวกัน มันต้องโยงให้กันอย่างนี้ ฉะนั้นเราจึงว่าให้ความเคารพต่อพระเถรวนทุกองค์ถึงท่านยังไม่แก่พรรษา ท่านมีความมุ่งมั่นเพื่อจะเชิดชูศาสนานี้ต่อไปตามกำลังความสามารถของแต่ละท่าน ต้องให้ความเคารพ การนอบน้อมต่อมตัวเป็นเรื่องสำคัญมากเลย เคารพแต่ปากมันไม่พอนะ ต้องเคารพถึงใจด้วย

“นะโม” สิ่งที่สังคมต้องการมากที่สุด

มีคำหนึ่งจะอธิบายให้ฟัง ที่เราพูดกันทุกวันๆ บางที่เราพูดกันอยู่แต่ไม่รู้จักความหมายในภาคปฏิบัติ เช่นว่า นะโม ตัสสะ ภะคะวะโต อะระหะโต สัมมาสัมพุทธัสสะ งานทุกงานในศาสนา เราต้องว่านะโม จะไหว้พระก็ต้องว่านะโม ถวายสังฆทานก็ว่านะโม รักษาศีล รับศีลก็ว่านะโม นี่เป็นต้นทำไมตัวนะโมจึงเป็นตัวนำหน้ามาตลอด ถ้าไม่ว่านะโมจะเป็นอะไรเกิดขึ้นเป็นเพราะอะไรคนถึงว่านะโม นี่ส่วนมากพวกเราทั้งพระก็ดี ฆราวาสก็ดี ส่วนใหญ่ที่ว่านะโม ว่าตามๆ กันไป เขาว่าเถรสองบาทว่าตามปุ่ย่าตาทวดตามครูบาอาจารย์ ว่ากันไปเท่านั้น แต่ไม่รู้จักความหมายว่า “นะโม” หมายถึงอะไร

นะโม แปลว่า อ่อนน้อมถ่อมตัว ตัวนอบน้อมนี้เองเป็นเรื่องสำคัญที่สังคมเขาต้องการมากที่สุด การให้ทานก็เพื่อการนอบน้อม รัชสีลก็ว่าเพื่อความนอบน้อม ทุกสิ่งทุกอย่างเพื่อนอบน้อมทั้งหมดเลย ตัวนอบน้อมตัวเดียวนี้เป็นทางที่ดี ไม่เหมือนทางโลกเขาฆ่ากันตีกัน การโกรธกัน ทำลายกันต่างๆ ไม่มีนะโม ตัวนะโมคืออ่อนน้อมถ่อมตัว เป็นเรื่องที่ดีทั้งนั้น นีว่าตัวนะโมเป็นสิ่งที่สำคัญเบื้องต้นต้องศึกษาและนำไปปฏิบัติ ไม่ใช่ว่าพูดสวดนะโมอย่างเดียวก็พอแล้ว มันไม่ใช่ ต้องไปปฏิบัติให้เกิดนะโมขึ้นกับตัวเราให้ได้ นะโมทางกายนอบน้อมกันแค่นั้น นะโมทางวาจา กล่าววาจาจนอบน้อมอ่อนโยนเป็นยังงั้น นะโมทางใจ ใจจะมีความนอบน้อมอ่อนถ่อมตัวเป็นยังงั้นนะโม 3 ส่วน พยายามฝึก พยายามปฏิบัติ พยายามแสดงออก

ยกตัวอย่าง การไหว้พระสวดมนต์ ไหว้พระแต่ละประโยค อะระหัง สัมมา สัมพุทโธ ภาวะะวา ก็ตาม คือนอบน้อม ต้องกราบพระพุทธเจ้า นอบน้อมพระพุทธรูป นอบน้อมต่อพระธรรม นอบน้อมต่อพระสงฆ์ อันนี้ส่วนหนึ่ง ที่นี้ความนอบน้อมแค่นี้มันไม่พอ มันกว้างไกลมากกว่านี้อีก เช่น นอบน้อมต่อผู้มีพระคุณ หรือนอบน้อมต่อพ่อต่อแม่ อย่างนี้เป็นต้น การนอบน้อมนี้เองเป็นทางที่ดี เหมือนกับที่เราเป็นคนไม่ถือตนถือตัว เคารพสิทธิมนุษยชนทุกคน ถ้าไม่อย่างนั้นเราจะเกิดอึดตามานะขึ้นมาโดยไม่รู้ตัว นีตัวนะโมตัวเดียวนี้เป็นตัวทำลายมานะอึดตาให้ย่อยยับไป หรือให้เบาบางไปได้

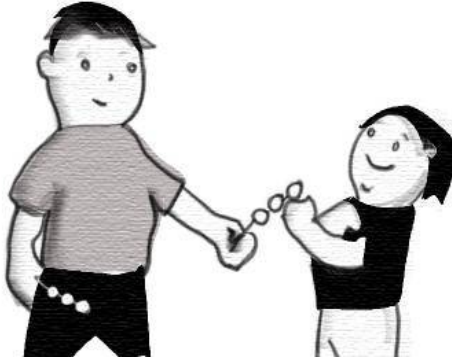
การพิจารณานะโม ให้ดูบ่อยๆ ทำบ่อยๆ ถ้าว่านะโมอย่างเดียว แต่ไม่รู้จักรับการนอบน้อมต่อกัน นะโมก็ไม่มี ความหมายอะไรเลย มันเป็นนะโมนกแก้ว นกขุนทองไปเลยๆ อย่างนกขุนทองว่านะโมได้ไหม ว่าได้ คือสอนมาสิ ก็ว่านะโมๆ ว่าได้เลย หรือสอนว่า พุทโธๆ นกแก้วนกขุนทองก็ว่าได้ แต่ไม่

รู้ความหมายอะไร เราเป็นมนุษย์ผู้ปฏิบัติ เราต้องว่านะโมแล้วนำเอามาปฏิบัติ เพราะนะโมเป็นภาคพิธีกรรมเฉยๆ แต่ภาคปฏิบัติ เรายังไม่ลงมือปฏิบัติตามนะโมให้เกิดขึ้น คือความนอบน้อมถ่อมตัวยังไม่มี อ่อนน้อมยังไม่มี ฉะนั้นจึงพยายามฝึกเราเองให้เป็นคนนอบน้อมกับทุกคน เออ! ไม่ใช่ที่เราเป็นพ่อเป็นแม่ เป็นผู้ใหญ่แล้วแหละ ไม่ต้องนอบน้อมใครทั้งสิ้น ไม่ใช่คือนอบน้อมตามฐานะของผู้ใหญ่ เมื่อผู้น้อยเขามาสวัสดีครับ สวัสดีค่ะ เมื่อเขายกมือไหว้หัว เราก็ต้องนอบน้อมต้อนรับเขา นี่คือนะโม ดังคำว่า

วันทะโก ปริวันทะนัง แปลว่า เมื่อคนอื่นไหว้เรา เราต้องไหว้ตอบ นี่ลักษณะนะโมเป็นอย่างไร ไม่ว่าผู้นั้นเป็นฐานะอะไรก็แล้วแต่ คนต่ำต้อย ต้อยกว่าเราก็ตาม ไหว้ตอบเขา ไม่ใช่ว่า เออ! กูไม่ต้องไหว้มึงหรือก มึงคนฐานะชั้นต่ำ กูฐานะชั้นสูงกว่ามึง กูมีเงินมากกว่ามึง มึงไหว้กู ก็ไหว้กูสิ กูไม่ต้องไหว้มึง ไม่ใช่ ลักษณะอย่างนี้คือคนมานะอัตตามันสูง เอาใหม่ เราต้องสร้าง ความนอบน้อมขึ้นมาในใจ แต่ก็มีบางคน เป็นนะโมโดยไม่รู้ตัว เห็นทำกันอยู่หลายคน บางคนทำถูก แต่ไม่รู้ในภาคปริยัติ นี่หลงพ้ออธิบายให้ฟัง ทั้ง 2 อย่าง ทั้งภาคปริยัติ ทั้งภาคปฏิบัติ นี่เคียงคู่กันไป

ตัวนะโมที่ว่ามานี้ มันมีกับทุกชาติทุกศาสนา นะโมไม่ได้ผูกขาดว่าชาติพุทธอย่างเดียว อิสลามก็ทำได้ คริสต์ก็ทำได้ ทุกคนทำได้ทั้งนั้น ตัวนะโมตัวนี้ มันเป็นหลักสากล คำสอนของพระพุทธเจ้าเราตรัสไว้แล้วว่ามันคลุมโลกทั้งหมดไว้เลย นี่คือนะโมตัวเดียวนี้ มันจะแปลไปมากมหาศาลทีเดียว อาตมาเคยศึกษา เคยพิจารณาตัวนะโม พิจารณาทั้งคัมภีร์ก็ไม่จบ มันมากในภาคปฏิบัติ เราจะเอานะโมตัวเดียวมาเป็นตัวการปฏิบัติ แนวทางปฏิบัติได้ อย่างไรบ้าง ก็ต้องศึกษามาและปฏิบัติตามนั้น นี่สำคัญมาก เราต้องฝึก

ใหม่ เคารพต่อธรรม นอบน้อมต่อธรรม นอบน้อมต่อครูบาอาจารย์ นอบ
 น้อมต่อพ่อแม่ นอบน้อมต่อผู้มีพระคุณทั้งหลาย นอบน้อมต่อเพื่อน นี่ต้อง
 ศึกษาตัวนี้

“การให้” เป็นยิ่งกว่าคาถาหานิยม

อีกอย่างหนึ่ง ในโลกใบนี้ มีอะไรเป็นต้นเหตุที่จะให้คนเกิดความรัก
 กัน ชอบกัน สงสารกันขึ้นได้ นั่นคือการให้ การให้นี้เป็นจุดเด่น เป็น
 จุดสำคัญมากจุดหนึ่ง คนจะเกิดความรักกันก็จุดนี้ ที่นี้ลักษณะการให้ เป็น
 ลักษณะเป็นดาบ 2 คมได้ ถ้านักปราชญ์หรือบัณฑิตให้ มันจะเป็นของที่มี
 ค่ามีราคา มีสง่าราศี คือนักปราชญ์ให้อะไรกับคนใดก็แล้วแต่นั้นจะมี
 ราคามีคุณค่า ที่นี้ว่าถ้าหากคนพาลให้ มันเป็นของที่เลวทราม นี่คนพาลให้
 เมื่อใด ไม่เป็นมงคลเลย

ยกตัวอย่างเรื่องการให้ทาน การให้ทานนี้มันเป็นเสน่ห์แบบหนึ่ง คือ
 เราไม่ต้องไปเรียนคาถาหานิยมอะไรทั้งสิ้น เพียงว่าให้ ให้ของเพื่อท่าน
 ชอบใจ ต้องดูคนนั้นก่อนว่าของนี้เขาชอบใจไหม ถ้าเขาชอบใจเราก็ให้ของ

สิ่งที่เขาชอบใจมันมีคุณค่า ที่นี้คนรับของที่ให้ไปแล้ว นี่จะนึกถึงบุญคุณกับ
 ผู้ให้อีกทีหนึ่ง ธรรมชาติของคนเรา เรื่องที่ว่าบุญคุณนี้ เขาว่า กตัญญูกตเวที
 การนึกถึงคุณซึ่งกันและกัน และตอบบุญแทนคุณซึ่งกันและกัน มันมีเป็น
 นิสัยของคนไทยเราอยู่แล้ว คนไทยเราจะไม่ลืมบุญคุณคนซึ่งกันและกัน การ
 นึกถึงบุญคุณมันมีอยู่เป็นนิสัย ลักษณะการให้มันเป็นภาษายืดหยุ่นน้ำใจ
 ซึ่งกันและกันได้ การให้อะไรกับพระสงฆ์องค์เจ้า เขาเรียกว่าถวายทานการ
 ให้ คำศัพท์ของพระเรียกว่าถวาย แต่ศัพท์ของฆราวาสว่าการให้ มีความ
 หมายลักษณะเดียวกัน คือให้

“ให้” ให้เป็น “รับ” ให้เป็น

เราต้องศึกษาให้เป็นที่เห็นว่า อะไรควรให้ใคร ในฐานะของคนอย่างนี้ เรา
 ควรให้อะไรกับเขา ให้ไปแล้วเขาชอบใจไหม หรือไม่ชอบใจ ต้องหาสิ่งที่เขา
 ชอบใจให้เขา เขาจะยินดีมากทีเดียว การให้ต่างๆ มันจะเป็นไซ้ เป็นเชือกผูก
 ซึ่งกันและกัน โยงซึ่งกันและกัน คือบุญคุณ มีอะไรเกิดขึ้นเขาจะช่วยให้เราได้
 เพราะมีหนี้บุญคุณกัน คนไทยเราให้สิ่งใดลงไปก็นึกถึงบุญคุณคนนั้น แต่
 อย่าลืมว่าถ้าให้สิ่งไม่ดีกับเขาละ เขาก็ไม่ลืมเหมือนกัน เช่น ให้คำพูดที่ไม่
 เหมาะสม ที่ดูด่าว่ากล่าวเขา ว่าเสียดสีเสียดแทงเขา ว่าไล่เขาต่างๆ เขาจะ
 ไม่ลืมมันฝังใจเหมือนกัน การให้ทางไม่ดี ต้องเลือกให้ให้เป็น ให้สิ่งใดที่เป็น
 มงคลกับตัวเรา กับคนอื่นได้นั้นแหละ พยายามให้ตัวนั้น รักษากาย รักษา
 วาจา หรือปฏิบัติกาย ปฏิบัติวาจา เป็นสิ่งสำคัญ

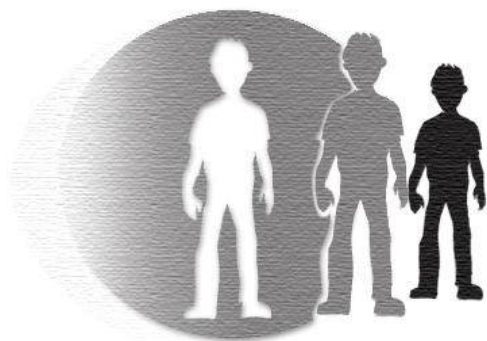
ในชีวิตประจำวัน พอตื่นขึ้นมาแต่ละวัน เราต้องมีทั้งการให้และการ
 รับด้วย มีคนอื่นหลายๆ คนให้เรา เราก็ต้องเลือกก่อนว่าสิ่งของให้เรามัน

เป็นอย่างไบบ้าง สิ่งใดรับได้ก็รับไป สิ่งใดไม่ควรรับอย่าไปรับของสิ่งนั้นมา
 ทัບถมใจตัวเองเป็นทุกข์ได้ พยายามเลือกรับเอาแต่สิ่งที่มีสวระมีประโยชน์
 เลือกเฟ้นใน “การรับ” ให้เป็น

การให้ทางวัตถุขำของก็มี การให้ทางคำพูดก็มี นี่เราเป็นผู้หนึ่งที่มี
 คุรบาอาจารย์อบรมสั่งสอนธรรมะ เราจะเลือกให้คนใดคนหนึ่ง ก็อยากให้มี
 ประโยชน์ ให้เป็นมงคลกับเราด้วย เป็นมงคลกับเขาด้วย นี่เลือกเสียก่อน
 ที่ว่า ธรรมวิจย เลือกเฟ้นใน “การให้” ให้เป็น ให้เขาสิ่งนี้ก็ต้องดูของที่
 เหมาะสมกับคนๆ นั้น นี่การให้ นี่คือการผูกพันกัน ความรักความสงสาร
 เกิดขึ้นจากการให้

ยกตัวอย่างง่ายๆ เราไม่ต้องพูดเรื่องของคนกับคนละนะ เราพูดเรื่อง
 คนกับสัตว์ดูสิ สัตว์ทุกประเภท เช่น สุนัข หรือแมว เป็นต้น ถ้าเราให้อะไร
 บ่อยๆ แล้ว มันจะมีความรู้สึกอะไรกับเราในการให้เขา ถ้าให้ทางที่ดีกับสัตว์
 เหล่านี้ สัตว์ก็ดีกับเราได้ สอนเขาได้เลย นี่คือว่าให้ทางที่ดีกับหมูสัตว์ เขาก็ดี
 ขึ้นมาได้ นี่ลักษณะการให้สิ่งของ ให้อาหารเขาก็แล้วแต่ ถ้าเขากินอาหารดี ๆ
 แล้วนี้ เขาให้อะไรกับเรา อย่างสุนัขเป็นต้น ทุกคนเคยเลี้ยงสุนัข เคยเลี้ยง
 แมว ต้องให้ของอะไรกับเขา นี่คนเราก็เหมือนกัน ถ้าให้อะไรดี ๆ ของกับเขา
 แล้ว มันจะมีของดีมาตอบได้ เมื่อว่าให้สิ่งใดกับเขาอย่างไร สิ่งนั้นจะตอบ
 คืนมาทีหลังได้ ถ้าให้ทางที่ดี ก็สนองตอบมาทางที่ดี ถ้าให้ทางที่ชั่ว ก็ตอบ
 มาทางที่ชั่ว เช่นว่าเราเป็นนิสัยชอบนินทาว่าร้ายคนนั้น โกรธคนนี้ นั่นเป็น
 ผลออกมาเขาก็ตอบแทนเราทางไม่ดีเช่นเดียวกัน จึงต้องพยายามเลือกให้
 ในทางที่ดีที่สุด

นี่คือว่าเราเป็นผู้ปฏิบัติธรรม เป็นผู้ศึกษาธรรม เรียกว่านักปราชญ์ก็ได้ นักปราชญ์บัณฑิตไม่ใช่เป็นพระอย่างเดียวนะ ชมราวาสก็เป็นได้ ผู้หญิงก็เป็นได้นะ นักปราชญ์ไม่เลือกว่าเป็นเฉพาะผู้ชาย เป็นพระอย่างเดียว เราพยายามฝึกเป็นนักปราชญ์อยู่เสมอ เป็นคนที่มีเหตุมีผล

“ลดส่วนเกิน” ธรรมะภาคปฏิบัติ

การศึกษาศาสนธรรมะ ส่วนมากศึกษาเอาแค่พุทโธมาพูดกันเฉยๆ พุทโธ แปลว่าผู้รู้ แต่จริงๆ มันไม่รู้ ไม่รู้ง่ายๆ เพราะการศึกษาเราน้อยไป ใน การศึกษาศาสนธรรมะนี้ เราศึกษาตั้งแต่ขั้นหยาบ ขั้นกลาง ขั้นละเอียด นี่ศึกษา มาแล้วก็ต้องมาเลือกอีกว่าธรรมะหมวดไหนเราควรปฏิบัติไปแค่ไหน มัน ต้องปฏิบัติตามความสามารถเฉพาะตัว ไม่ใช่ว่าธรรมะทั้งหมดจะปฏิบัติเอา หหมดทุกสิ่งทุกอย่างไม่ได้ บางสิ่งบางอย่างมันเหลือกำลังที่จะทำได้ก็ปล่อย ไว้ก่อน เอาสิ่งที่พอทำได้พึ้นๆ ไปก่อนนี่เป็นต้น นี่หลวงพ่ोजึงว่าการศึกษ าศาสนธรรมะในตำรานี้มันเป็นอุบายวิธีหนึ่ง คือเป็นแผนที่ธรรมะเฉยๆ แนวทาง ธรรมะคือแผนที่ นี่เราศึกษาศาสนธรรมะในตำราเข้าใจแล้ว ก็น้อมมาหาตัวเองว่า

ธรรมชาติจริงอยู่ที่ไหน อยู่ที่ตัวของเรา เราต้องมาศึกษาตัวของเรานี้ มาแก้ไขเรานี้

บางครั้งมันมีส่วนเกินเกิดขึ้นมากมายกายกอง แต่เราไม่รู้ตัว ส่วนเกินคืออะไร จุดอ่อนก็มีใหม่ มีเหมือนกัน แต่เราไม่รู้จุดอ่อนคืออะไร นั่นคือเราไม่ศึกษาตัวเอง ถ้าเรามาศึกษาตัวเองได้แล้วเมื่อไร เราจะจับส่วนเกินตัวเองได้ ถ้าส่วนเกินที่ว่ามานั้นเกินบางสิ่ง มันเกินความพอดี ถ้าเกินความพอดีทุกอย่างจะมีปัญหา เกินกำลัง หรือเกินความพอดี ส่วนเกินทางกาย คืออะไรบ้าง ส่วนเกินทางวาจามีอะไรบ้าง ส่วนเกินทางใจมีอะไรบ้าง แต่ละอย่างมาศึกษาแต่ละจุด ให้เข้าใจแยกแยะให้มันถูก

ส่วนเกินทางกาย คือทำการงานต่างๆ ทำไปแล้วเนี่ย ผลออกมาเป็นยังไง หาความสุขไม่ได้ก็แล้วกัน นี่ว่ามันไม่เหมาะสมในการกระทำอย่างนั้น มันผิดปกติไปแล้ว

ส่วนเกินทางวาจา ถ้าอะไรมันเกินความพอดี มันจะมีปัญหา เช่นว่าเราอยู่ด้วยกันเป็นกลุ่มเป็นก้อน มันต้องดูเพื่อนว่า เออ! เพื่อนกำลังนั่งภาวนาปฏิบัติกัน เราจะไปพูดไปเรื่อยๆ นี่ไม่ได้นะ มันเป็นส่วนเกินไปแล้ว เรียกว่า กาลัญญ มนผิตกาลผิตสมัยของหมู่คณะ

ส่วนเกินทางใจ เกินความคิด บางทีคิดเกินความพอดีก็มี เกินขอบเขตก็มี ก็เลสเป็นส่วนเกินใหม่ เป็นส่วนเกิน ตัณหาเป็นส่วนเกินใหม่ เป็นส่วนเกิน มันจะเกิดขึ้นมากกว่านี้คืออะไร เกิดความโลภ เกิดความโกรธ เกิดความหลง นี่เป็นส่วนเกินของมัน คือใจเรานั้นเอง ที่ว่าราคะต่างๆ ก็ดี ทั้งหมดนี้เป็นส่วนเกินของใจทั้งนั้นเลย ทีนี้ใจเรามันเพลินตามส่วนเกิน

เหล่านี้ มันจึงเป็นทุกข์เกิดขึ้น มีปัญหาเกิดขึ้นกับตัวเรามากมายกายกอง นี้ ต้องพยายามศึกษาตัวเราว่าส่วนเกินที่ไม่ดีนะ พยายามปิดฉากลงให้ได้

ส่วนเกินที่มันดี เช่น ไหว้พระสวดมนต์ เราเอา ไม่ไปไหน ไม่เสียหายอะไร แต่ส่วนเกินบางสิ่งบางอย่างมันเป็นทุกข์ได้ พุดเกินความพอดี ทำให้ขาดความเชื่อถือของคน ทำให้เกิดความพอดี้ก็เช่นเดียวกัน ทุกอย่างมีปัญหากับร่างกายทั้งหมด การงานขนาดนี้ แต่กำลังเรามีแค่นี้ ต้องทำตามกำลังของตัวเอง นี่เรียกว่าการภาวนาปฏิบัติ เราต้องศึกษาทุกชั้นตอน ทุกบทบาท

ยกตัวอย่าง หลวงพ่อที่ไปเทศน์อเมริกา หลวงพ่อจะนำอุบายสอนใจตัวเองได้ หลวงพ่อไปอเมริกาไปปีละครั้ง ครั้งหนึ่งไปแค่ 2 เดือน 3 เดือน ไปสอนเขา เขาก็รู้ว่าหลวงพ่อกำลังไปเทศน์อเมริกา ไปปีละครั้งเอง ไปเทศน์ที่ไหนแห่งใดที่เขาจะบันทึกอัดเทปไปทุกที่ทุกเมืองทุกประโยคข้อความ เขารู้ว่าหลวงพ่อกำลังมาปีละครั้ง เขาต้องเก็บทุกสิ่งทุกอย่างไม่ให้ตกหล่น เขาก็แจกจ่ายกันไป นำไปวิจัย วิเคราะห์ นำไปปฏิบัติ เขาเอาทุกสิ่งทุกอย่างเหมือนอยู่ที่อเมริกา พระจะไปเทศน์อบรมกรรมฐานคนที่นี่มีน้อยมาก แต่หลวงพ่อกำลังไปเทศน์สอนที่นั่น เขาจึงเอาทุกสิ่งทุกอย่างทุกประโยคไม่ให้ตกหล่น หลวงพ่อกำลังยังง อธิบายยังง เขานำไปปฏิบัติ เอาไปพิจารณาให้เข้าใจทุกแง่ทุกมุม เหตุอันนั้นคนอเมริกาเขาตั้งใจสูง เขาว่าให้มันคุ้มค่า ฟังเทศน์หลวงพ่อกำลังมาปีหนึ่ง ให้มันคุ้มปีหนึ่งไปเลย ปีหน้าว่ากันใหม่

ที่นี้ก็เหมือนกัน หลวงพ่อมาอยู่ที่นี้ หลวงพ่อกำลังมาปีละครั้งเช่นเดียวกัน เหมือนอเมริกา อเมริกาก็ไปปีละครั้ง อันนี้ก็มาปีละครั้งเช่นเดียวกัน เมื่อได้ฟังหลวงพ่อกำลังอธิบายธรรมะเรื่องอะไร พยายามเก็บหอมรอมริบให้มากที่สุด หลวงพ่อกำลังว่าอะไรบ้าง ตำรามืออะไรบ้างก็ต้องศึกษา ศึกษาดูในตำรา

ทั้งหมดกับหลวงพ่อกุศลคงไม่แตกต่างกันอะไรหรอกเพราะเขียนออกมาจากใจอันเดียวกัน ฉะนั้นถึงว่าพยายามศึกษาและนำมาปฏิบัติให้มาก นั่นคือปฏิบัติตัวเอง ปฏิบัติกาย ปฏิบัติวาจา ปฏิบัติใจ ไม่ใช่ว่าจะไปอยู่เฉยๆ ไม่ได้นะ

ศาสนาพุทธของเราเกิดขึ้นในโลกใบนี้ เกิดขึ้นจากผู้ปฏิบัติ เกิดขึ้นจากผู้มีสติปัญญาที่ดี ไม่ได้เกิดขึ้นจากความสงบของสมาธินะ จำไว้ เกิดขึ้นจากผู้มีสติปัญญาที่ดี นั่นคือพระพุทธเจ้า ศาสนาพุทธเป็นศาสนาของผู้มีปัญญาที่สร้างขึ้นมากับโลกใบนี้ ที่นี้สาวกทั้งหลายที่ผ่านพ้นไปถึงมรรคผลนิพพานแล้วก็ตาม เป็นฆราวาสก็ดี เป็นพระก็ดี มากมายก็หลายแสนท่าน ท่านเป็นไปได้เพราะอะไร เพราะท่านมีปัญญาที่ดี สติดี ปัญญาดี นั่นนะผ่านได้เลย

ความเห็นผิดว่า โลกนี้น่าอยู่น่าอาศัย

พระองค์เจ้าสอนให้คนเข้าใจความเห็นที่ถูกต้อง เรียกว่าปัญญา
ความเห็นชอบ คนธรรมดาบนโลกเราเนี่ย พื้นฐานจริงๆ ลึกลับแล้ว มันเป็น
มิจฉา คือความเห็นผิด ความเห็นผิดเห็นอย่างไร? เห็นว่าโลกนี้เป็นสิ่งที่น่า

อยู่น่าอาศัย รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพะ คือสิ่งที่น่าออกน่าชม น่ารักน่าชอบ เช่นเดียวกัน สิ่งต่างๆ ที่มีอยู่ในโลกใบนี้ เงินทองกองสมบัติต่างๆ ก็ยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นของๆ เรา นี่คือการเห็นผิด การเห็นอย่างนี้เป็นความเห็นของกิเลสตัณหา มันก่อให้เกิด ความเกิด แก่ เจ็บ ตาย มันก่อให้เกิดความยึดมั่นถือมั่นผูกพัน เขาเรียกว่า อุปาทาน อุปาทานความยึดมั่นถือมั่นสิ่งใด ใจจะวนมาเกิดกับของสิ่งนั้น นี่เรียกว่าจิตมันเวียนตามกระแสโลก ตัวมารเกิดนี่แหละ จะทำให้แก่ ให้เจ็บ ให้ตาย

พระองค์จึงได้วางวิธีการคิดอย่างนี้ซะ ให้มองดูสิ่งทั้งหลายทั้งปวงในโลกใบนี้ เป็นธรรมชาติของโลกเป็นอย่างนี้ สมบัติของโลกทั้งหมดที่เรามีอยู่ก็ดี หรือใครมีก็ตาม ไม่มีสมบัติส่วนใดเป็นของเราที่แท้จริง ไม่มีเลย นี่เอาความจริงมาพูดกัน ที่ว่าเป็นของเรา เพียงแค่สมมุติว่าเป็นของเราตามแ่งกฎหมายเท่านั้น เป็นกรรมสิทธิ์ชั่วคราวขณะที่มีชีวิตอยู่เท่านั้นเอง เมื่อชีวิตเราหมดไป หรือตายไปแล้ว สิ่งที่เราพูดว่าเป็นของเรานะ ไม่จริงเลย ทิ้งไว้กับโลกทั้งหมด ไม่มีใครจะหาบเงินทองข้าวของสมบัติที่มีอยู่ เอาไปสู่ที่ไหนได้เลย ไปแต่ตัวล่อนจ้อน ถ้าเป็นของเราจริงๆ ก็เอาไปด้วยสิ นี่เอาไปไม่ได้ สมบัติของโลกต้องทิ้งกับโลกใบนี้ ต้องถ่ายถอดให้ลูกหลานสืบทอดต่อกันไป ลูกหลานเอาได้ไหม? เอาไม่ได้เช่นเดียวกัน ถึงกาลเวลาเขาก็ปล่อยทิ้งกับโลกใบนี้ เขาก็ไปของเขาเอง เมื่อตายไปแล้ว แล้วหลานเอาไปได้ไหม? ไม่ได้ สมบัติในโลกใบนี้ ไม่มีคนใดคนหนึ่งจะได้เป็นกรรมสิทธิ์แม้แต่คนเดียว มันไม่มี นี่คือการความจริง

ให้เราคิดบ่อยๆ ให้เราคิดว่า เออ! สมบัติในโลกนี้มันเป็นปัจจัยอาศัย หรือว่าสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ชีวิตเราเท่านั้นเอง ถ้าเราไปยึด

คิดว่านี่เป็นของๆ เรา เราจะมาเกิดได้เพราะเรื่องของตัณหาใจ เรียกว่า ตัณหา สุดท้ายก็หาต้น หาต้นทางตัวเองไปไหนไม่ได้ ติดข้องตัว นี่เราคิดให้ ดี นี่พระองค์เจ้าสอนในครั้งพุทธกาล สอนให้คนรู้จัก เห็นจริง ตามหลัก ความเป็นจริงของไตรลักษณ์ อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา

คำว่า “ทุกขัง” เกิดจากอะไรบ้าง? อะไรเป็นต้นเหตุของมัน เกิดจาก ความหลงผิดเข้าใจผิดนี้เอง ที่เป็นเหตุให้เกิดเป็นทุกข์ได้ สิ่งที่เรายึดติดว่า เป็นของๆ เรา นั่นคือหลงผิด ไม่เข้าใจว่าสิ่งนี้เป็นอนิจจัง มันเป็นของไม่ เทียง มันเปลี่ยนแปลงไปได้ ในโลกใบนี้มันเป็นอย่างนี้ สิ่งที่เป็นจริง คือ ความไม่เที่ยง คืออนิจจัง

ถามว่า ที่เรามาเกิดนี้ เราจำเป็นที่จะต้องหาสมบัติในโลกใบนี้มา พึ่งพึ่งอิงอาศัยหรือไม่? มันจำเป็น เพราะธาตุขันธ์เรามันเป็นธาตุสี่ มันต้อง อาศัยธาตุภายนอกมาจนเจือเอาไว้ หาอยู่หากิน เป็นวันเป็นคืน เอาไปให้อยู่ ได้วันหนึ่งคืนหนึ่งเท่านั้น แต่วัตถุสมบัติในโลกใบนี้ มันจะไม่ทำให้ธาตุคน หรือตัวคนเรานี่ มีชีวิตยืนยาวเป็นกัปเป็นกัลป์ได้ แต่ธาตุขันธ์มันหนุ่มมัน สิวเสมอดันเสมอปลายไปก็ไม่ได้ จะมีอาหารดีเลิศเลอสักปานใดก็ตามกิน แล้วยิ่งแก่ตามเดิม อาหารดีหรือไม่ดี มันก็แก่อยู่อย่างนั้นละ หรืออาหารก็ดี ที่อยู่ที่อยู่อาศัยบ้านเรือนก็ดี ทุกอย่างเราสร้างขึ้นเพื่อพักอาศัยเฉยๆ มันไม่ ทำให้คนหนุ่มขึ้นได้ นี่คือของจริง

นี่เรามาคิดความจริงเหล่านี้ว่า โอ! คนเกิดมาเพราะมาหลงผิดกับ สิ่งเหล่านี้ละ คือตัณหาตัวนี้นะ พระองค์จึงว่าทวนกระแสให้มากที่สุด ไม่ให้ ใจไปยึดติดกับสิ่งเหล่านี้ นี่คือตัวสติปัญญาเป็นตัวแก้ปัญหาทุกประเภท ปัญหาเกิดขึ้นจากอะไรบ้าง สิ่งภายนอกก็มี ปัญญาภายในก็มี ก็ต้องแก้กัน

การแก้ปัญหา ต้องโทษตัวเองที่หลงผิด

ปัญหาภายในเกิดขึ้น บางสิ่งเกิดขึ้นโดยธรรมชาติของมัน เราไม่ให้เกิดขึ้น มันก็เกิดขึ้นเอง เช่นว่าทุกข์ เป็นต้น คือทุกข์ที่ว่ามานี้มันเกิดขึ้นโดยธรรมชาติของมัน โดยไม่ต้องสร้างขึ้นมาก็เป็นเองของมัน นั่นคือ สภาวะทุกข์นี้ทุกข์ประจำชั้นันต์ ชั้นันต์ตัวเรา คือ ธาตุ 4 เราเนี่ย เราดูสินั่งนานๆ ไป ปวดแข็ง ปวดขาขึ้นมาเอง โดยไม่ต้องไปมีอะไรเข้ามาเกี่ยว บางทีนอนนานๆ ก็เป็นทุกข์ขึ้นมาได้ เดินนานๆ ก็เป็นทุกข์ขึ้นมาได้ หรือยืนนานๆ เป็นทุกข์ขึ้นมาได้ เช่นเดียวกัน นั่นคือว่า สภาวะทุกข์ ทุกข์ประจำชั้นันต์เรา มีอย่างนี้

ทุกข์อีกอย่างหนึ่งคือ ปกิณกะทุกข์ ทุกข์ที่จรมา เหมือนกับอะไรบ้าง เหมือนกับ หนาวไปหน่อย ร้อนไปหน่อย อย่างนี้เป็นต้น ทุกข์จร หรือทุกข์ไปตามอาการว่า อุดุดของธาตุนี้มันเปลี่ยนแปลงไป มันเปลี่ยนแปลงไปหลายสิ่งหลายอย่าง ทั้งหนาว ทั้งร้อน ทั้งเย็นมีสลับไป หรือโรคภัยต่างๆ จรมาทั้งนั้นเลย คือเสียงต่างๆ เข้ามาก็เหมือนกัน มาใส่หูเราก็เป็นทุกข์ได้เช่นเดียวกัน

นั่นแหละ ทุกข์ภายนอกมันจรมหาเราเนี่ยมากมายก่ายกองเหลือเกิน พยายามปกป้องตัวเองให้มากที่สุด จะให้ว่าตัวเองไม่มีทุกข์นี้ไม่ได้ แต่ทุกข์จรมันพยายามรักษาเอาไว้ อย่าให้เข้ามาใกล้มากนัก

ทุกข์ภายในเราเองมันมีอยู่ พยายามให้รู้เท่าเอาไว้ อย่าไปละทุกข์ การเจ็บแสบ เจ็บขา ปวดหลัง ปวดเอว ไม่ให้มีไม่ได้ มันต้องมีอยู่อย่างนี้ ดูอย่างพระอริยเจ้าอรหันต์ก็ยังมีทุกข์อยู่ ก็ยังฉันยาได้อยู่ มันยังเปลี่ยนได้อยู่ คือ เปลี่ยนยีนเดีนั่งนอนได้ ทุกข์ประจำชั้นนี้มันมีอยู่ แต่ให้รู้เท่าทุกข์ เมื่อรู้เท่าแล้ว ก็ให้พิจารณาว่าคนเกิดมากับโลกนี้ ทุกคนต้องเจอความทุกข์ เราก็ต้องสู้กันไปอยู่กันไปอย่างนี้ตลอดเวลา ที่นี้จะหาเวลาอย่างอื่นมากลบ เคลื่อนเรื่องทุกข์ กลบได้ชั่วคราว เช่นว่าหิวกระหายเป็นทุกข์ เป็นต้น เมื่อหิว ก็กินข้าวซะ ก็หายได้ชั่วคราว หายทุกข์ชั่วคราว บางทีหิวน้ำมากก็เป็นทุกข์ ก็กินน้ำซะ ก็หายชั่วคราว บางทีปวดหนัก ปวดเบา ไปถ่ายทุกข์ซะ ก็หายชั่วคราว เดียวก็ทุกข์ใหม่อยู่นั่นแหละ นี่ความทุกข์ของร่างกายเรา มันกระทบกระเทือนถึงใจทั้งหมด เพราะใจกับกายอยู่ร่วมกัน ต้องพิจารณาความทุกข์อย่างนี้อยู่เสมอๆ

ส่วนความทุกข์ที่จรมมา เราต้องพยายามปกป้องตัวเอง นั่นคือ หนาวมากก็ห่มผ้าซะ แก้ไขอย่างนั้น ร้อนมากก็อาบน้ำซะ แก้ไขก็เท่านั้นเอง

โลกทั้งหมดคืออย่างนี้ เราจะไปว่าเขาไม่ได้ โลกอันนี้มันเป็นอย่างนี้ มันต้องโทษเราเอง เราเองทำไม่มาเกิดกับโลกใบนี้ละ มันต้องถือโทษเราว่า เรามาเกิดที่นี่ เรามาเกิดเพราะอะไร เพราะเราหลงโลกใบนี้มายาวนานร้อยกับพันกัลป์มาแล้ว หลงเพราะอะไร เพราะเราสติปัญญาไม่ดี ไม่ฉลาดพอตัว มันยังหลงโลกหลงสงสารอันนี้มาตลอดเวลา เพราะนั่นคือว่าเรามาช่วงนี้

ขณะนี้ให้ถือว่าเรามาสร้างบารมี มาหากอบโกยหาทุน เพื่อที่จะไปสู่ที่อื่น ภพอื่นให้มันได้ ไม่มีคนใดจะอยู่บนโลกนี้ตลอดไปหรอก คือธรรมดาจริงๆ แล้วใจเรานี่ หาที่อยู่แน่นอนไม่ได้ ใจเรานี่ จะหาบ้านพักที่เป็นสาระแก่นสาร เอาแน่ไม่ได้เช่นเดียวกัน มันจะเวียนวนไปตามภพทั้ง 3 นี้แหละ นี่ใจเราไป อยู่สวรรค์ไปอยู่นานไม่ได้อีก เวียนที่ใหม่อีก มามนุษย์อีก มานี้ ก็ไปเวียนอีก เวียนไปสู่ไปบายนภุมิอีก นี่เป็นต้น คือเวียนไปตามกรรม เราสร้างกรรมมา อย่างไร ใจเราจะเป็นไปอย่างนั้น คือเวียนไปตามภพ

การกระทำของเราเป็นตัวกำหนด

คำว่า กัมมฺนา วัตตะติ โลกิ สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรมที่เรา สร้างไว้ทั้งหมด มันเปรียบเทียบได้ว่า เหมือนกับคนนั่งอยู่ในแพกลาง มหาสมุทร คือแพที่ว่ามานี้ ไม่มีเครื่องยนต์กลไกในแพนั้นเลย ทีนี้เราจะไป ทางทิศใต้ ทิศเหนือ ตามชอบใจไม่ได้ เพราะกำลังเรือกำลังพายเราไม่พอ มันไปได้เพราะอะไร ไปได้เพราะลมที่จะพัดเรือให้เป็นไป คือพัดแพให้เป็นไป เมื่อลมพัดแพไปถึงจุดไหนเราต้องอยู่จุดนั้น ถึงที่แห่งนั้นเราไม่อยากจะอยู่ ก็ ต้องได้อยู่ เพราะจะถึงฝั่งแล้ว ถ้าไม่ถึงก็โชคร้ายไป ถ้าบางแพบางท่านไปถึง หาดทรายที่อ่อนนุ่มสำราญดี เออ! โชคดีไปอย่างนั้น ลม เป็นตัวกำหนดให้ แพเป็นไป

นี่เหมือนกันคือใจเรานี่ จะเอาตามใจชอบไม่ได้นะ เราจะไปดีก็ตาม ไปชั่วก็ดี กรรมเป็นตัวกำหนดให้เราเป็นไป เราจะปรารถนาอย่างเดียวนะ มันเป็นความอยากเฉยๆ ขอปรารถนาว่า “สาธุ! ขอให้ข้าพเจ้าไปสู่สวรรค์ เกิด” แต่ความจริงจะไปดีหรือไม่ดีมันไม่ได้อยู่ที่ความปรารถนา มันอยู่กับ

การกระทำของเราเป็นตัวตัดสินพาไปไม่ใช่ความปรารถนา คำปรารถนาเป็นเพียงคำประกอบเฉยๆ ส่วนมากก็ไม่ได้ตรงเป้าหมายเท่าไรหรอกตัดสินหาตัวนี้บางทีปรารถนาไปอย่างหนึ่ง แต่การทำอีกอย่างหนึ่ง การทำนี้สำคัญกว่าการทำสำคัญกว่าความปรารถนา บางทีเราปรารถนาจะไปสวรรค์ แต่ไปทำ ความชั่วชะนี้สวรรค์ก็ไม่ได้ไป ปรารถนาก็ไม่ได้ไป นั่นคือพยายามทำให้ดีเอาไว้มากที่สุด การทำดีพุดดีทั้งหมด พยายามทำให้ดีเอาไว้

“ดี” และ “ไม่ดี” ต้องศึกษาทั้งสองฝ่าย

คำว่า “ดี” คำเดียวนี้ ดีคืออะไร เอาอะไรมาเป็นตัววัดว่าดี เอาคำว่า “ไม่ดี” นี้เอง สิ่งที่ไม่ดีมันเป็นยังไงบ้าง ต้องศึกษา 2 ฝ่าย ศึกษาสิ่งที่ดี และก็มาศึกษาสิ่งที่ไม่ดี เพื่อมาหักล้างกันได้ คือคำว่า “ดี” เป็นอย่างนี้นะ “ไม่ดี” เป็นอย่างนี้นะ มันต้องเลือกทางเลือกได้ ถ้าเราดูเอาดีอย่างเดียว แต่ไม่ดีไม่รู้ เราจะหลงทางไม่ดีไม่รู้ตัวนี้ ทุกคนทุกวันอยากได้ดีอยู่ แต่ไปหลงทำทางไม่ดี ก็ได้มากมายกายกอง นี้เราต้องศึกษาทางว่าดีคืออะไร ไม่ดีคืออะไร หลวง

พ่อแจกแผ่นธรรมะ 2-3 วันที่ผ่านมา นี่ ธรรมะสั้นๆ มี 16 ข้อ รวมแล้ว 32 ข้อ ให้ข้อคิดเอาไว้ ให้เราคิดทางที่ดี แล้วก็ต้องคิดทางไม่ดี ดูสิว่าทางไม่ดีมีอะไรบ้าง เหตุดีมีอะไรบ้าง เหตุไม่ดีมีอะไรบ้าง ต้องศึกษาเหตุทั้ง 2 ฝ่ายให้เข้าใจ เพื่อว่าเราจะเลือกได้ ถ้าเอาอย่างหนึ่งอย่างเดียวไม่ได้ เพราะเหตุไม่ดี เราไม่รู้

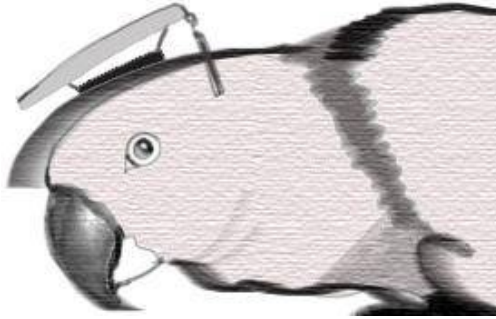
การภาวนาปฏิบัติต้องเป็นอุบายการแก้ปัญหา ไม่ใช่การสร้างปัญหา การสร้างปัญหาเป็นเรื่องของกิเลสตัณหา แต่หลักปฏิบัติเป็นหลักแก้ปัญหา ดังคำว่า ตนเตือนตนด้วยตนเอง เตือนทุกสิ่งทุกอย่างที่เราทำไม่ดี ตนเตือนตนได้เพราะอะไร มันต้องรู้จักตัวเองผิดซะก่อนถึงเตือนตัวเองได้ ถ้าเราไม่รู้จักความผิดตัวเอง เตือนตัวเองได้ยังไง มันเตือนไม่ถูก เตือนไม่ได้ มันต้องรู้จักความบกพร่องตัวเองซะก่อน จึงเตือนตัวเองถูก

เหมือนกับเราสอนลูกสอนหลาน ก่อนจะสอนเขาเราต้องเห็นความบกพร่องของเขาซะก่อนสิ ใช้ลูกหลานคนนี้ ทำอย่างนี้ๆ มันไม่ดีอย่างนี้ๆ นั่นแหละเอาข้อมูลมาสอนเขา ไม่ใช่ว่าสอนเดาๆ ไม่ได้นะ เด็กเขารู้จักผิด รู้จักถูก บางทีเด็กไม่มีความผิดอะไรเลย เด็กเรียบร้อยดีตลอดเวลา แต่พ่อแม่ไปอบรมไปสอนว่าเขาไม่ดี ไม่ได้นะ มันต้องเอาสิ่งที่เขาบกพร่อง มาสอนเขา มาเตือนเขา อันนี้ควรทำนะ อันนี้ไม่ควรทำนะ ต้องบอกต้องกล่าว ต้องสอนเขาอย่างนี้ นี่เช่นเดียวกัน เรื่องปัญญาสอนใจ มันต้องศึกษาใจเราว่า ใจเราดีอะไร ไม่ดีอะไร ตรงไหนบกพร่อง ตรงไหนเป็นส่วนเกิน เป็นต้น เห็นแล้วก็เอามาสอนใจอีกครั้งหนึ่ง นี่ตัวปัญญาสอนใจโดยเฉพาะเลย

แต่ถ้าเรามีปัญญาไม่ดีก็สอนใจตัวเองไม่ได้ เพราะใจมันมีกิเลสตัณหาสอนเขาอยู่แล้ว แต่ละวันๆ ผ่านมาในอดีตจนถึงปัจจุบัน ตื่นเข้ามาแต่ละวัน กิเลสตัณหาสอนใจตลอดเวลา คิดเพื่อได้ เพื่อเอา คิดไปตามสังขารการปรุงแต่ง ดังแผ่นธรรมะที่แจก ข้อความวรรคต้นเป็นฝ่ายสมุทัยคือ คิดผูกตนเอง หลอกตัวเองให้หลง

เราสร้างปัญหาเอง เราต้องแก้เอง คิดหาวิธีหักล้าง ดังข้อความวรรคปลาย คือคิดแก้ตนเอง เป็นฝ่ายนิโรธ รู้แจ้งเห็นจริง ดับสูญสิ้นจากความเข้าใจผิด เราต้องคิดสองแง่สองมุม กิเลสคิดเรื่องสวย ทำให้ใจเห่อเหิมไปในทางรักใคร่จนลืมตัว ปัญญาก็ต้องคิดอีกมุมคือความไม่สวยงาม เอาความคิดลบล้างความคิด คือฝึกปัญญาทวนกระแส เมื่อฝึกปัญญาอย่างนี้จนชำนาญ ตัวนี้แหละจะกลายเป็นวิปัสสนา นี่คือใจเรานี้ถูกสิ่งใดสิ่งหนึ่งมาสอนบ่อยๆ แล้ว มันจะเป็นไปตามนั้น นี่คือการสอน เขาว่าสิ่งแวดล้อมเป็นตัวสำคัญมากเลย

นกแก้วยังสอนได้ แล้วใจเราล่ะ?

พระพุทธรูปเจ้ายกนิทานขึ้นมาเรื่องลูกนกแก้ว 2 ตัว แม่ निकออกไปหา กินยังไม่กลับมา ลูกนกทั้ง 2 ตัว ถูกลมพัดออกไปจากรัง นก 2 ตัวก็พอบิน ได้นิดๆ หน่อยๆ ยังไม่แข็งแรง แต่ไม่สามารถต้านทานลมได้ ลมพัดนกแก้ว 2 ตัวนี้ไปคนละทิศคนละทางกันเลย ตัวหนึ่งลมพัดไปตกที่กลุ่มพวงฤๅษีเขา อยู่ อีกตัวหนึ่งลมพัดปลิวไปตกที่มหาโจรเขาอยู่ ที่นี้เขาก็ไปเลี้ยงเอาไว้ ฤๅษี ก็เอาลูกนกแก้วตัวนี้ไปเลี้ยง เขาไปฝึกไปหัดให้มันพูด ให้มันว่าไหว้พระเป็น บ้าง สอนทุกสิ่งทุกอย่างให้รู้จักการนอบน้อมถ่อมตัว จากการไหว้ก็ดีทุก ประเภท นั่นคือฤๅษีเขาสอนตัวนั้นทางที่ดีทั้งหมด แต่ตัวที่ไปตกในกลุ่มมหา โจร เขาสอนเรื่องอะไร เขาสอนเรื่องการปล้นการลัก มันเป็นเรื่องเพื่อหาข่าว ในดงใหญ่ป่าใหญ่ใครจะเข้ามายังไงๆ นกแก้วจะไปหาดูต้นทาง บ้านไหนมี เงินน้อยเงินมาก นกแก้วจะไปดู แล้วมาบอกหัวหน้าไปปล้นกัน

ถ้านกแก้วยังสอนได้ ใจเราเช่นเดียวกัน มันถูกกิเลสสอนตามกำลัง กิเลสนั้นแหละ นั่นว่าใจเราแต่ละวันๆ อย่าให้กิเลสค้นหาสังขารสอนใจ อะไรมากมายขนาดนั้น พยายามเอาปัญญาฝึใจไว้หน่อย ปัญญาสอนใจ

ไว้หน่อย ฝันบ่อยๆ ปัญญาสอนใจ ไม่ใช่ว่าสอนที่เดียวดีขึ้นไปแล้วดีนะ ให้ดูสิ ว่ากิเลสสอนใจตั้งแต่เราเกิดมากับโลกนี้หลายกัปหลายกัลป์ มันสอนทุกกัป ทุกกัลป์มา สอนทุกวัน สอนทุกชั่วโมง จนใจมันหลงไปขนาดไหน แต่ปัญญา จะมารื้อฟื้นสอนใจแค่คำสองคำมันไม่ได้ มันไม่พอกัน

เปรียบได้กับเรื่องอาหาร อาหารหม้อใหญ่ใส่น้ำปลาแค่ช้อนเดียว มันจะมีความหมายอะไร ไม่มีคุณค่าอะไรเลย มองไม่เห็นอะไรเลย นี่ เหมือนกันที่เรามีความผิดมากมายก่ายกองขนาดนี้ แต่เราจะมาสอนเราแค่นิดเดียวมันไม่ได้ หรือเราซักผ้าซักผ่อ้น เสื้อผ้าเราสกปรกโสโครก เป็นคราบ มอมแมมมาหลายปีมาแล้วนี่ เอาผงซักฟอกใส่นิดเดียวเอง แค่มือหยิบมือเดียว ไปใส่มันจะมีความหมายอะไร มันใส่ไม่ได้ มันแก้กันไม่ลง มันต้อง สมเหตุสมผลถึงจะแก้กันได้ ใจเรามันหลงสิ่งต่างๆ มากมายก่ายกอง เราจะ มาสอนใจเราให้มันรู้เห็นง่ายๆ มันไม่ได้แน่ ต้องสอนบ่อยๆ จนใจเรารู้จริง ตามความเป็นจริงด้วยปัญญา

เปรียบได้กับเรื่องการสอนลูก ทุกคนที่เป็นพ่อเป็นแม่คน เราสอน ลูกเราเรื่องเดียวกันสอนกี่ครั้ง ประโยคเดียวกันสอนลูกกี่ครั้ง มันนับไม่ถ้วน ขนาดนั้นลูกก็ยังฝ่าฝืนทำ นั่นคือเราสอนใจอยู่ก็จริง มันก็เพียงส่วนหนึ่ง แต่ กิเลสมันหลอกสอนอยู่ตลอดเวลา จนฝังใจมาแล้ว นั่นคือว่าถูกกิเลสล้าง สมอมายาวนาน มันล้างใจเรามายาวนานเหลือเกิน มันไปตามกิเลส ตลอดเวลา นี่ความเคยชินของใจ ทำก็ไปตามกิเลส การคิดการพูดไปตาม กิเลสทั้งหมด นี่ความเคยชินของใจไปทางนี้มากแล้ว จะทำอย่างไรจะฝึกใจ ให้หันไปทางธรรมะให้ได้

เหมือนกับใช้ปัญญาลงทุนให้มาก ให้มากที่สุด เราก็ต้องไปศึกษา มาลงทุนสนใจตัวเองระวังใจให้มาก คำว่าสติปัญญาอันนี้คือเป็นหลักสนใจตัวเอง คือมองศึกษาทางดีเอาไว้ ถ้าใจไปในทางไม่ดีก็หักเอาไว้ กันเอาไว้ซะ อย่าไปทางนั้น ถ้าใจไปทางดีก็พยายามจะส่งเสริมดีมากที่สุดเท่าที่จะมากได้ นั่นคือว่าต้องฝึก ฝึกทางโลกให้มากที่สุดเอาไว้

ธรรมะแต่ละหมวดๆ ถ้านำมาปฏิบัติแล้วมันมีคุณค่าได้ง่าย เช่นว่า “hiri” คำเดียวนี้ เรานำมาปฏิบัติแค่หมวดเดียวนี้ก็มีความค่า “hiri” แปลว่าอะไร แปลว่าละอาย ละอายอะไร ละอายในการทำชั่วทุกชนิด ละอายในการพูดชั่วทุกชนิด ละอายในการคิดชั่ว หรือในการเห็นชั่วทุกชนิดนั่นเอง นี่เรามาปฏิบัติในธรรมะหมวดเดียวมีคุณค่ามากเลย แต่เราไม่นำมาปฏิบัติ คำสอนของพระพุทธเจ้าแต่ละประโยคมันมีคุณค่า เช่นว่า “ขันติ” ความอดทน ก็มีคุณค่ามากแต่ละประโยค อดทนดูซี อดทนต่อสิ่งที่มากระทบเราทางกาย ก็ดี วาจาก็ดี ใจก็ดี อดทนต่อผู้ไปก่อน มันก็มีความกระทบกระทบกันอยู่นั่นแหละก็อดทนเอาไว้ อดทนทางกายเรา อดทนทางวาจาเรา อดทนต่อคำต่างๆ คนภายนอกออกมาติฉินนินทาเราอะไรก็แล้วแต่ อดทนต่อผู้

บัณฑิตกับคนพาล

เราเกิดขึ้นมาในโลกใบนี้ มนุษย์เราไม่ใช่จะดีทั้งหมด ทุกวันนี้มีคน 2 กลุ่มด้วยกัน ดังคำว่า “อะเสวะนา จะ พาลานัง ปันธิตานัญญะ เสวะนา” คนมี 2 กลุ่มใหญ่ๆ แต่กลุ่มไหนจะมากกว่ากัน ยุคใดสมัยใดมีนักปราชญ์บัณฑิตมาก ในยุคนั้นสังคมจะมีความสุขความเจริญอยู่ดีกินดี มีความรักกัน ถ้ายุคใดสมัยใดมีคนพาลมากขึ้นนั่นแหละ ยุคนั้นจะส่อไปทาง

ที่ต้องหาหนะวุ่นวาย มีความทุกข์เดือดร้อนมากขึ้นๆ จากนี้ไปมันจะมีคนพาลมากขึ้นเต็มบ้านเต็มเมือง นักปราชญ์จะมีน้อยอยู่ลดลงอยู่ นักปราชญ์จะมีบ้างแต่ไม่มากนัก ถ้านักปราชญ์มากก็เอาชนะเอาคนพาลได้

คำโบราณว่า น้ำน้อยย่อมแพ้ไฟ คือไฟของมเหิมา แต่น้ำขึ้นเดียวไปทะเลมีความหมายใหม่ ไม่มีความหมายอะไรเลย มันต้องให้น้ำเหนือไฟนี้มันจะทำลายไฟได้ ดูไฟกำลังไหม้เท่าไร น้ำประมาณเท่าไร ถึงจะลบกันได้ ล้างกันได้ ไม่ใช่ว่าไฟของมเหิมา เอาน้ำไปขึ้นเดียวไปทะเล มันดับไม่ได้ ถ้าน้ำน้อย-ไฟมาก-น้ำแพ้ ถ้าน้ำมาก-ไฟน้อย-น้ำชนะ นี่ลักษณะนี้ ของสองอย่าง เป็นคู่แข่งกัน น้ำชนะไฟได้ ไฟชนะน้ำได้เช่นเดียวกัน ดูสติว่าใจเราตัวนี้ แนวความคิดปัญญาเราจะชนะกิเลสได้-แพ้ได้เช่นเดียวกัน นี่พยายามฝึกปัญญาให้มากขึ้น

พวกเรามีปัญญาไหม? ...มีอยู่ แต่เดี๋ยวนี้ปัญญาเรายังไม่ได้ฝึกทางธรรมะเท่าที่ควร เป็นธรรมะที่ศึกษามาเฉยๆ เป็นธรรมะที่ศึกษาตามตำรา มาวันต่อวันๆ ธรรมะหมวดนั้นหมวดนี้ก็พอรู้ แต่ความรู้แบบนี้มันละกิเลสไม่ได้ มันต้องนำไปปฏิบัติ เหมือนความรู้ทั้งหมดที่เรารู้ เป็นวัตถุดิบ เหมือนกับน้ำมัน ถ้าเรารู้ขึ้นมาจากพื้นดินขึ้นมาแล้ว จะมาใส่รถใหม่ๆ ใส่ไม่ได้เลย เอาน้ำมันมากลั่นมากกรองชะก่อนสิ มาแยกอะไรเป็นซูบเปอร์ เป็นเบนซิน เป็นดีเซล แยกก่อนสิจึงจะไปใส่รถได้ ไม่ใช่ว่าเอาน้ำมันที่ดูดีขึ้นมา ไปใส่รถไม่ได้นะ ธรรมะก็เหมือนกัน เราศึกษาธรรมะหมวดนี้มา จะให้เป็นดีขึ้นมา เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาไม่ได้นะ เราต้องเอาธรรมะมากลั่นมากกรองชะก่อน มาศึกษาแยกแยะชะก่อนว่าเราเหมาะสมกับธรรมะหมวดไหนแค่ไหนอย่างไร มากลั่นกรองธรรมะให้เป็น ธรรมะมีหลายหมวดนี้ ธรรมะขั้นระดับสูงก็มี

กลางๆ ก็มี พื้นฐานก็มี มันต้องศึกษาธรรมชาตินี้ นี่เป็นส่วนธรรมชาติในการศึกษา

แต่จุดสำคัญคือเรามาศึกษาเราเองนั่นแหละ คือมันกระทำได้ดี สั้นดี นั่นคือว่ามาศึกษาส่วนเกิน และส่วนขาดของตัวเอง ถ้ามันขาดส่วนนี้เราก็เพิ่มมันซะ ถ้ามันเกินไปก็ตัดออก ให้อยู่พอดีๆ นั่นละมันจะเหมาะสม

วิธีชนะใจคนพาล

เรารู้แล้วว่าทุกคนต้องการความดี ต้องการความสุข ต้องการความเจริญ ทุกคนก็มีความต้องการอย่างนี้อยู่แต่ก็ทำไม่ได้ กลุ่มนั้นเขาเรียกว่าคนพาล อยากรได้ดีแต่ก็ทำไม่ได้ แต่ไปโทษคนพาลไม่ได้นะ ถ้าไม่มีคนพาลในโลกใบนี้จะเอาคนดีมาจากไหน มันไม่ได้ มันต้องมีคนพาลแฝงอยู่ถึงว่าคนดีเป็นอย่างนี้ โลกของเราไม่ได้ทุกอย่าง แต่ถ้าเราทำดีไปแล้วนี่คนพาลก็ยอมแพ้ได้เหมือนกันนั่นแหละ ยอมแพ้เราได้ เราพยายามศึกษาตัวเราให้มากที่สุด นั่นเราจะเอายังไง จะเอาหัวใจเราไปนั่งในใจคนพาลให้มากที่สุด ต้องหาวิธีการเอง เอาชนะคนชั่วตระหนี่ด้วยการให้ เอาชนะคนชั่วโกรธด้วยความเมตตาหรือความรัก เอาชนะคนพาลด้วยอะไร หาคุณดี เอาชนะใจเขาให้ได้ โดยเอาใจเราไปนั่งในใจเขาให้ได้ ทำยังไง

หลวงพ่อกเคยมีคนพาลเป็นเพื่อนใหม่? ... มีเยอะ หลวงพ่อกเป็นคนมีเพื่อนฝูงมาก มีทุกสิ่งทุกอย่าง แต่หลวงพ่อก็นั่งในหัวใจเขาได้ เราต้องรู้จักวิธีแก้ปัญหา มันมีหลักนิดๆ หน่อยๆ คนพาล ปล่อยเขาไป ไม่ยาก เราเอาเพื่อน เพื่อนเป็นเพื่อน พาลเป็นพาล ต้องแยกกันให้เป็น ถ้าเจอคนพาล ให้มองจุดดี เพื่อส่งเสริมเขา ส่วนข้อไม่ดี ให้เขารับผิดชอบเอง แต่เราสามารถ

สังเกตสิ่งที่เขาทำไม่ได้มาเป็นกระจกส่องตัวเรา ถ้าเจอว่าเรามี เราจะได้ไม่ทำลักษณะนั้นๆ ส่วนถ้าเจอบัณฑิต พยายามสังเกตลักษณะของคนดี เพื่อเราจะได้ฝึกเลียนแบบ เพื่อปรับปรุงตัวเราให้ดีขึ้น

ขณะนี้เราอยู่เป็นกลุ่มเป็นก้อนใหญ่ๆ ส่วนใหญ่ที่มาฟังธรรม เหมือนกับว่าเรียบร้อยดีสงบดี ไม่มีอะไรมากมาย เรื่องทางโลกทางอะไรต่างๆ ที่วุ่นวายไม่ค่อยมี มีน้อยมาก เราควรพยายามกอบสิ่งต่างๆ ทางธรรมะให้มากที่สุดเอาไว้ ให้เกิดความรักกันสงสารกันให้มากที่สุด เพราะความรักกันสงสารกันเป็นรากแก้วของโลก ถ้าตัวนี้สั้นคลอนเมื่อใด โลกสะเทือนเมื่อนั้น ครอบครัวยุติกันถ้ามีความรักกันสงสารกันอยู่ ครอบครัวนั้นจะอบอุ่น ผัวเมียจะมีความสุข มีความเจริญ ลูกหลานครอบครัวยุติก็เจริญ หรือสังคมเราถ้ามีความรักกันสงสารกันมากเท่าใด สังคมเราบ้านเราจะมีสุขมากเท่านั้น หลวงพ่อจึงให้ข้อคิดเอาไว้เพื่อนำไปปฏิบัติประจำวันของเรา

ขอให้ทุกคนมีความสุขความเจริญในธรรมตลอดไปชั่วกาลนาน

เอวัง ก็มีด้วยประการฉะนี้

รายละเอียดของหนังสือ

ชื่อหนังสือ : คาถามหาเสน่ห์

วัตถุประสงค์ : จัดพิมพ์เนื่องในงานสงฆ์พระบรมสารีริกธาตุ ปี 2554

พิมพ์ครั้งที่ 1 : วันมาฆบูชา 18 กุมภาพันธ์ 2554

จำนวนพิมพ์ : 10,000 เล่ม

ISBN : 978-616-7498-01-0

ผู้จัดพิมพ์ : คณะศิษย์หลวงพ่อทูล ขิปปปัญญา

ลิขสิทธิ์ : ขอสงวนสิทธิ์ในการคัดลอก หรือพิมพ์ซ้ำ เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้

กรุณาติดต่อ วัดป่าบ้านค้อ

วัดป่าบ้านค้อ

ตำบลเขื่อน้ำ อำเภอบ้านฝืด จังหวัดอุดรธานี 41160 โทร.(042)250730-1

www.watpabankoh.com ; watbankoh@yahoo.com

วัดและศูนย์ปฏิบัติธรรมในต่างประเทศ

วัดซานฟรานซิสโกมาราม (สหรัฐอเมริกา) โทร (1) (415) 753 0857

KPY Redwood Valley (สหรัฐอเมริกา) โทร (1) (707) 485 0833

วัดนิวยอร์กธัมมาราม (สหรัฐอเมริกา) โทร (1) (718) 335 3409....

วัดฮ่องกงธัมมาราม (ฮ่องกง) โทร (852) 226 5166

ศูนย์เพาะชำปัญญา และศูนย์ปฏิบัติธรรมในประเทศไทย

ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิปปปัญญา KPY @ พันธ์นิคม โทร. (081) 590 3388

ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิปปปัญญา KPY @ เขาใหญ่ โทร (081) 826 6786

ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิปปปัญญา KPY @ สัมมากร โทร (089) 444 2489 .

ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิปปปัญญา KPY @ บางไทร โทร (081) 372 4493

ศูนย์เพาะชำปัญญาชิปปปัญญา KPY @ เชียงใหม่ (081) 568 3931

ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิปปปัญญา KPY @ ประจวบคีรีขันธ์ (089) 609 0562

ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิปปปัญญา KPY @ ราชโยธิน (085) 366 2233

ศูนย์เพาะชำปัญญาชิปปปัญญา KPY @ บางแค (02) 455 1836

ศูนย์ปฏิบัติธรรมชิปปปัญญา KPY @ ชลบุรี (086) 341 6955

.....ยอมแพ้เป็น

แพ้แล้วสุขสบาย ไม่เจ็บตัว

ถ้ายังแยกเขี้ยวใส่ ต้องเจ็บปวดทุกทาง....

